

پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:
۱۴۰۳/۱۲/۵

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۴۶۰
کد موضوعی: ۲۲۰

عنوان گزارش:

پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

نوع گزارش: طرح/لایحه راهبردی نظارتی

نام دفتر:

مطالعات اقتصادی

(گروه مطالعات محیط کسب‌وکار و تنظیم‌گری بخشی)

تهیه و تدوین:

ایمان تهرانی

ناظران علمی:

میلاد بیگی، موسی شهبازی غیائی

همکاران:

واحد رصد و داده‌کاوی

گرافیک و صفحه‌آرایی:

منیره حاجی محمدی

ویراستار ادبی:

مزگان کاظمی

واژه‌های کلیدی:

۱. امنیت سرمایه‌گذاری
۲. محیط کسب‌وکار
۳. حقوق مالکیت
۴. شفافیت
۵. فعالان اقتصادی

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۳/۰۷/۰۱

فهرست مطالب

۷	چکیده.....
۸	خلاصه مدیریتی.....
۹	وضعیت ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه (از ابتدای شروع ارزیابی پایانی سال ۱۴۰۲).....
۱۰	نامناسب‌ترین و مناسب‌ترین مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه.....
۱۱	۱. مقدمه.....
۱۲	۲. وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲.....
۱۶	۳. وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲.....
۲۰	۴. وضعیت نماگرهای شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲.....
۲۲	۵. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی در سال ۱۴۰۲.....
۳۰	۶. وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۲.....
۳۲	۷. نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....
۳۴	۸. پیوست.....
۳۶	منابع و مآخذ.....

فهرست جداول

۱۳	جدول ۱. وضعیت مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ و سال‌های قبل آن.....
۱۵	جدول ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ و سال‌های قبل آن.....
۱۸	جدول ۳. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ۵ سال منتهی به ۱۴۰۲.....
۲۱	جدول ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی (از مناسب به نامناسب) در سال ۱۴۰۲.....
۲۳	جدول ۵. رتبه استان‌ها براساس نماگر «عملکرد دولت» در سال ۱۴۰۲.....
۲۴	جدول ۶. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در سال ۱۴۰۲.....
۲۵	جدول ۷. رتبه استان‌ها براساس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» در سال ۱۴۰۲.....
۲۶	جدول ۸. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» سال ۱۴۰۲.....
۲۷	جدول ۹. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در سال ۱۴۰۲.....
۲۸	جدول ۱۰. رتبه استان‌ها براساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در سال ۱۴۰۲.....
۲۹	جدول ۱۱. رتبه استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» سال ۱۴۰۲.....
۳۰	جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری.....
۳۳	جدول ۱ پیوست. تعداد پرسش‌نامه‌های قابل قبول در مطالعه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری.....

فهرست شکل ها

- شکل ۱. نمودار مقایسه مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۲ ..... ۱۴
- شکل ۲. نمودار ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ ..... ۱۶
- شکل ۳. نمودار وضعیت ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه (از ابتدای شروع ارزیابی تا پایان سال ۱۴۰۲) ۱۷
- شکل ۴. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۱۹
- شکل ۵. نمودار روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۵ فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۶ تا زمستان ۱۴۰۲) ۲۰
- شکل ۶. نمودار نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۱
- شکل ۷. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۳
- شکل ۸. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۴
- شکل ۹. وضعیت نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به تفکیک استان‌ها، سال ۱۴۰۲ ..... ۲۵
- شکل ۱۰. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۶
- شکل ۱۱. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۷
- شکل ۱۲. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۸
- شکل ۱۳. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲ ..... ۲۹
- شکل ۱۴. نمودار ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۲ ..... ۳۱

پایش امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

چکیده

این گزارش براساس ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در چهار پیمایش فصلی سال ۱۴۰۲، براساس میانگین سالیانه با استفاده از دو مجموعه داده‌های پیمایشی و آماری، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری (ترکیب دو مجموعه داده پیمایشی و آماری) تهیه شده است. براساس محاسبات، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ مناسب‌تر ارزیابی شده است. این شاخص در سال ۱۴۰۲ با کمیته ۱۰/۷۰ از ۱۰ (کمیته ۱۰ به معنای نامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به دست آمده است، در حالی که در سال ۱۴۰۱ با کمیته ۶/۵۶ محاسبه شده بود و برای سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶، در سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰ و در سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۰۳ ارزیابی شده است. به عبارت دیگر، روند شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از سال ۱۳۹۸ تا سال ۱۴۰۱ به سمت نامناسب‌تر شدن پیش رفته بود؛ اما با نبود نوسانات زیاد در برخی مؤلفه‌های آماری و مساعد شدن ارزیابی فعالان کسب و کار از برخی مؤلفه‌های پیمایشی، برای سال ۱۴۰۲، مقدار شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در مقایسه با سال‌های گذشته به سمت بهبود حرکت کرده است. به گونه‌ای که در ۵ سال گذشته، مناسب‌ترین ارزیابی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری متعلق به سال ۱۴۰۲ است.

در سال ۱۴۰۲، سه مؤلفه به ترتیب به عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه از منظر مشارکت‌کنندگان در پایش‌های سال ۱۴۰۲ شناخته شده‌اند که عبارتند از: مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیته ۷/۸۳ و مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» با کمیته ۷/۶۵ و در نهایت مؤلفه «ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیم‌های مسئولان استانی یا محلی» با کمیته ۷/۵۲ است. این اتفاق در حالی رخ داده است که در سال ۱۴۰۱، مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» با کمیته ۸/۷۸ و مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیته ۸/۳۴ و در نهایت مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» با کمیته ۸/۲۰ بوده‌اند که به عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها از منظر مشارکت‌کنندگان در پایش‌های سال ۱۴۰۱ شناخته شده بوده‌اند. از طرف دیگر در سال ۱۴۰۲ به ترتیب سه مؤلفه «ثبات قوانین و مقررات» با کمیته ۴/۷۱، «سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)» با کمیته ۴/۸۸ «میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار» با کمیته ۴/۹۶ در جایگاه مناسب‌ترین مؤلفه‌ها قرار گرفته‌اند، در

حالی که در سال ۱۴۰۱ به ترتیب مؤلفه «سرقتمالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)» با کمیّت ۵/۱۵، مؤلفه «رواج توزیع کالای قاچاق» با کمیّت ۵/۳۴ و مؤلفه «استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی» با کمیّت ۵/۰۱ در جایگاه مناسب ترین ها قرار گرفته بودند براساس نتایج این مطالعه، برای سال ۱۴۰۲، همانند سال ۱۴۰۱ از بین ۹ حوزه فعالیت اقتصادی، حوزه معدن (به جز نفت و گاز) مناسب ترین ارزیابی را به خود اختصاص داده است و در سال ۱۴۰۲، فعالان مشارکت کننده در پایش ها از دو حوزه کاری ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده فروشی و خرده فروشی) و همچنین حوزه کاری زراعت و باغداری و جنگل کاری نامناسب ترین ارزیابی را از وضعیت امنیت سرمایه گذاری داشته اند. این در حالی است که در سال ۱۴۰۱، فعالان مشارکت کننده در پایش ها از حوزه کاری «نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز»، نامناسب ترین ارزیابی را از وضعیت امنیت سرمایه گذاری داشته است.

خلاصه مدیریتی

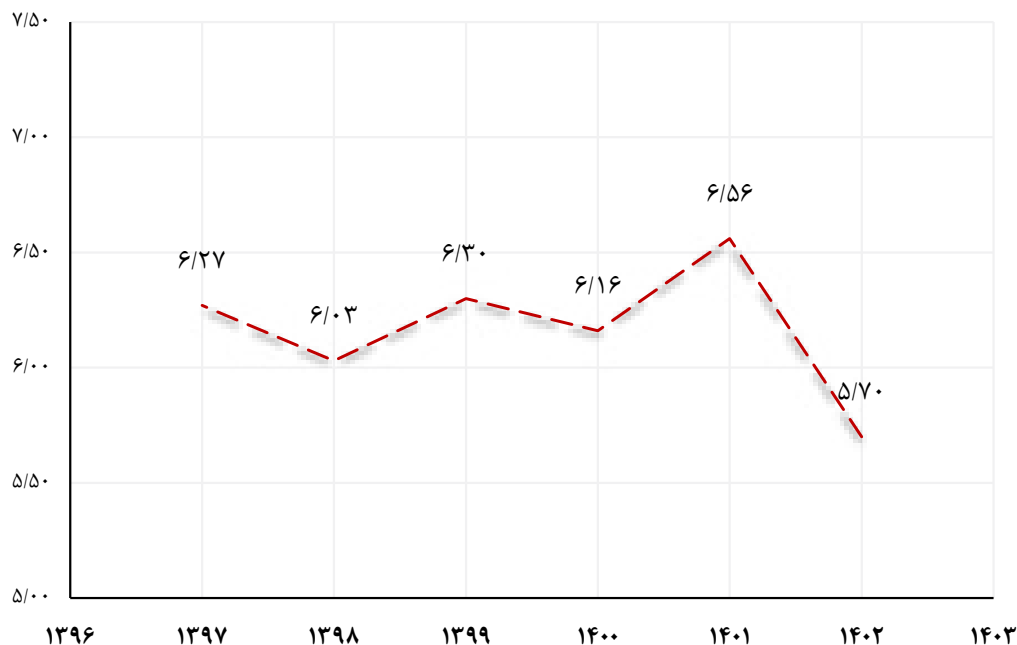
بیان / شرح مسئله

سرمایه گذاری یکی از مؤلفه های اصلی در رشد اقتصادی کشورهاست. با افزایش سرمایه گذاری است که انتقال فناوری و رشد بهره وری محقق خواهد شد، سرمایه انسانی تشکیل می شود، صادرات تقویت شده و رقابت پذیری بهبود می یابد. سهم نسبتاً پایین سرمایه گذاری از تولید ملی و نیز نوسان بسیار شدید این نسبت، نشان می دهد در عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری در ایران قطعاً اختلالاتی وجود داشته است. کسب و کار و سرمایه گذاری در هر کشور، مستلزم فراهم بودن محیط نهادی مناسب و امنیت بخش در آن کشور است. صاحبان سرمایه، سرمایه های خود را در کشوری به کار خواهند انداخت که علائم و نشانه های امنیت اقتصادی به خوبی در آن قابل مشاهده باشد.

نقطه نظرات / یافته های کلیدی

این گزارش، براساس داده های آماری موجود و پیمایش از حدود ۳۰۹۰۹ فعال اقتصادی سراسر کشور در طول سال ۱۴۰۲، وضعیت «امنیت سرمایه گذاری در ایران» طی سال ۱۴۰۲ را به تفکیک ۳۱ استان، ۳۸ مؤلفه، ۷ نماگر و ۹ حوزه کسب و کار نشان می دهد. شاخص کل امنیت سرمایه گذاری در ایران برای سال ۱۴۰۲، مقدار ۵/۷۰ از ۱۰ (بدترین حالت) سنجیده شده است در حالی که همان طور که در شکل ذیل مشاهده می شود این شاخص در سال ۱۴۰۱ مقدار ۶/۵۶ ارزیابی شده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶، در سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰، در سال ۱۳۹۸ کمیّت ۶/۰۳ و برای سال ۱۳۹۷ کمیّت ۶/۲۷ را اتخاذ کرده است که نشان می دهد ارزیابی امنیت سرمایه گذاری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن، به مقدار قابل توجهی مناسب تر (بهتر) شده است.

وضعیت ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری سالانه (از ابتدای شروع ارزیابی تا انتهای سال ۱۴۰۲)

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

در سال ۱۴۰۲، به ترتیب سه نماگر «عملکرد دولت»، «ثبات اقتصاد کلان» و «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» نامناسب‌ترین ارزیابی را در میان همه نماگرها به خود اختصاص دادند؛ در حالی که در سال ۱۴۰۱، به ترتیب سه نماگر «عملکرد دولت»، «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» و «ثبات اقتصاد کلان» نامناسب‌ترین ارزیابی را کسب کردند و برای سال ۱۴۰۰، سه نماگر «عملکرد دولت» و «ثبات اقتصاد کلان» و «شفافیت و سلامت اداری»، به ترتیب نامناسب‌ترین نماگرها ارزیابی شده بودند. به عبارتی، به صورت متوالی، دو نماگر «عملکرد دولت» و «ثبات اقتصاد کلان» در سال‌های گذشته، نامناسب‌ترین وضعیت را در شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به دست آورده‌اند که حقیقتاً نیاز به بررسی و دقت در مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده آنها و انجام اقدام‌های عاجل جهت متوقف‌سازی روند نامناسب آنها ضرورت دارد.

بیان این نکته ضروری است که مناسب شدن عدد شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال گذشته، ناشی از مناسب ارزیابی شدن هم مؤلفه‌های پیمایشی و هم مؤلفه‌های آماری در این سال نسبت به سال گذشته است. مناسب‌تر شدن «نماگر عملکرد دولت» (که در آن، ۳ مؤلفه پیمایشی «سهولت احقاق حق قانونی شهروندان در ادارات»، «اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی» و «حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار» مورد سنجش قرار می‌گیرند) در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ و مناسب‌تر شدن نماگر «ثبات اقتصاد کلان» (که در آن، مؤلفه‌های آماری «ثبات شاخص تورم مصرف‌کننده» و «ثبات نرخ ارز» به همراه مؤلفه پیمایشی «ثبات قیمت مواد اولیه» مورد سنجش قرار می‌گیرند) در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ از عمده‌ترین عوامل بهبودی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه در سال ۱۴۰۲ هستند.

براساس ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در چهار پیمایش فصلی سال ۱۴۰۲، براساس میانگین سالیانه، نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری و مناسب‌ترین مؤلفه‌های ارزیابی شده به ترتیب عبارت بودند از:

نامناسب‌ترین و مناسب‌ترین مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه

سال ۱۴۰۱			سال ۱۴۰۲		
کمیت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	کمیت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۸/۷۸	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۱	۷/۸۳	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۱
۸/۳۴	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۲	۷/۶۵	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۲
۸/۲۰	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۳	۷/۵۲	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی	۳
کمیت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف	کمیت	نامناسب‌ترین مؤلفه‌ها	ردیف
۵/۰۱	استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۱	۴/۷۱	ثبات قوانین و مقررات	۱
۵/۱۵	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۲	۴/۸۸	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۲
۵/۲۸	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار	۳	۴/۹۶	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۳

با توجه به بررسی‌های به عمل آمده، ملاحظه می‌شود که در سال ۱۴۰۲، برخلاف سال ۱۴۰۱ این مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» بوده که با وجود مناسب شدن مقدار کمی آن نسبت به سال ۱۴۰۱، اما در قیاس با سایر مؤلفه‌های مورد سنجش در سال ۱۴۰۲، نامناسب‌ترین جایگاه را به خود اختصاص داده است. باید دقت شود که نامناسب‌ترین مؤلفه امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۱ که فعالان اقتصادی را بیش از همه آزار داده، مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» بوده است. نکته قابل توجه آن است که در طی چند سال اخیر، مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» به شدت نامناسب ارزیابی شده است، آن‌هم به گونه‌ای که برای اولین بار در سال ۱۴۰۱، در جایگاه دومین مؤلفه نامناسب قرار گرفته بوده و برای سال ۱۴۰۲ به عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه شناخته شده است. به نظر می‌رسد شاید این اتفاق ناشی از این نکته باشد که از نظر فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در پایش‌های سال ۱۴۰۲، همانند سال ۱۴۰۱، میزان حمایت مورد نظر این فعالان توسط مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری‌های چندان رضایت‌بخش و مناسب نبوده قرار گرفت که منجر به ارزیابی نامناسب‌تر آنها از این مؤلفه و در نهایت قرارگیری این مؤلفه در جایگاه نامناسب‌ترین شده است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی/نظارتی یا سیاستی

انتظار می‌رود با تداوم تهیه و انتشار گزارش‌های امنیت سرمایه‌گذاری، توجه و حساسیت عموم مسئولان کشور به این عامل کلیدی سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی، اما مغفول مانده در سیاستگذاری اقتصاد ایران جلب شود و این مجموعه گزارش‌ها، به ترویج گفتمان امنیت سرمایه‌گذاری، قانونگذاری بهتر، رعایت قانون، احترام بیشتر به حقوق مالکیت و نیز بهبود عینی و واقعی امنیت اقتصادی و فضای سرمایه‌گذاری در ایران کمک کند و قوانین مرتبط با حمایت از سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران خصوصاً در فرایند تولید کالا و خدمات بیشتر مورد توجه قرار گیرد. علاوه بر اینها، امید است با انجام مستمر این ارزیابی و انتشار نتایج آن، مسئولان اجرایی کشوری و استانی در قبال فعالان اقتصادی، متعهدتر و مسئولیت‌پذیرتر شده و قوای مقننه و قضائیه نیز در ایجاد بستر امن و رقابتی برای سرمایه‌گذاری و تولید در ایران بیشتر و مؤثرتر بکوشند.

۱. مقدمه

از سال ۱۳۹۵، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به تدریج به این نتیجه رسید که علاوه بر «محیط کسب و کار»، باید توجه سیاستگذاران و تصمیم‌سازان اقتصاد ایران به موضوع «امنیت سرمایه‌گذاری» نیز جلب و متمرکز شود؛ موضوعی که شکایات‌ها و مطالبات فعالان اقتصادی نشان می‌دهد مسئله‌ای ریشه‌دار در کشور است و توجه به آن و برقراری امنیت سرمایه‌گذاری می‌تواند «فضای سرمایه‌گذاری» در ایران را بهبود بخشد. بر این اساس و برای جلب توجه سیاستگذاران و تصمیم‌سازان اقتصاد کشور به ضرورت بهبود «فضای سرمایه‌گذاری» در ایران و نیز به موضوع «امنیت سرمایه‌گذاری» و «حقوق مالکیت»، مرکز پژوهش‌های مجلس، از زمستان ۱۳۹۶ و با مشارکت فعالان کسب و کار و اساتید متبحر در این موضوع، گزارش‌های فصلی «شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران» را تهیه و به تفکیک استانی و حوزه‌های کاری منتشر می‌کند.

در ادبیات تخصصی، عبارت‌های «محیط کسب و کار»^۱ و «فضای سرمایه‌گذاری»^۲ تقریباً به یک مفهوم اشاره دارند؛ با این تفاوت که فضای سرمایه‌گذاری (به مفهوم عوامل مؤثر بر تصمیم یک سرمایه‌گذار بالقوه برای سرمایه‌گذاری در یک منطقه) به قبل از تأسیس بنگاه و تصمیم کارآفرین برای شروع کار مربوط می‌شود، اما محیط کسب و کار (مجموعه عوامل مؤثر بر اداره و عملکرد بنگاه‌های یک منطقه یا حوزه کاری که تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند) به بعد از تأسیس بنگاه مربوط می‌شود.^۳

در این تحقیق، منظور از «امنیت سرمایه‌گذاری»، شرایطی است که در آن، اقتصاد کلان (نرخ تورم، نرخ ارز و...) با اثبات یا قابل پیش‌بینی باشد، حاکمیت قانون برقرار باشد و اعمال شود (یعنی برای همه و به‌طور مؤثری اجرا شود)، قوانین و مقررات، تصمیم‌های مسئولان و رویه‌های اجرایی کشور، با ثبات باشند و به‌طور سهل و مؤثری اجرا شوند و در صورت ضرورت داشتن تغییر، در هر یک از آنها، تغییرات قبلاً به اطلاع ذی‌نفعان برسد. همچنین، اطلاعات مؤثر بر فعالیت‌های اقتصادی به‌طور شفاف و برابر در دسترس همه شهروندان باشد و نهادهای قضایی و انتظامی چنان مجهز، سالم و کارآمد باشند که هر گونه نقض حقوق مالکیت شهروندان، یا استفاده بدون اجازه از دارایی فیزیکی یا معنوی دیگران، برای هیچ کس اعم از شخص حقیقی و حقوقی از جمله مسئولان کشور، مقرر نباشد و شهروندان مالباخته بتوانند با مراجعه به نهادهای ذی‌صلاح، در کمترین زمان، مال از دست رفته خود را به‌همراه خسارت مربوطه، دریافت کنند.^۴

شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری از هفت نماگر و ۳۸ مؤلفه پیمایشی و آماری به شرح زیر تشکیل شده است:

- نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (شامل ۸ مؤلفه: ۲ پیمایشی و ۶ آماری)،
- نماگر ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (شامل ۴ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۱ آماری)،

1. Business Environment

2. Investment Climate

۳. سیدامیر سیاح و دیگران، «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷، صص ۵ و ۶.

۴. گزارش ارزیابی پیش‌رو، مبتنی بر گزارشی با مشخصات زیر است: سیدامیر سیاح و دیگران، «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر مطالعات اقتصادی، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷.

برخی از صاحب‌نظرانی که در طول این مدت در تدوین مؤلفه‌ها و نماگرهای این گزارش همکاری کرده‌اند عبارتند از (به ترتیب حروف الفبا): آقایان محمود احمدپور داریانی، علی اسداللهی، مرتضی ایمانی‌راد، محمد بحرینیان، لطفعلی بخشی، حمید پاداش، ابوالفضل پاسبانی صومعه، سیدبهرزاد پورسید، جمشید تقسیمی، سیدرضا حجازی، محمدحسین حسین‌زاده‌بحرینی، سیدمحمد رضا حسینی، آرمان خالقی، سیداحسان خاندوزی، سیدضیاءالدین خرماشاهی، محمد خطیبی، جعفر خیرخواهان، محسن رنایی، رضا زعفریان، بهروز زمردپوش، حسن سبحانی، سید یاسر سبحانی‌فر، علی شمس اردکانی، رحیم فرضی‌پور، سعید قاسمی‌زاده‌تمر، نوروز کهزادی، سیدجعفر مرعشی، هادی مظاهری، مینا مهرنوش، سالار معینی کرمانشاهی، حسین نقره‌کار شیرازی.

- نماگر شفافیت و سلامت اداری (شامل ۴ مؤلفه و همه پیمایشی)،
  - نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (شامل ۹ مؤلفه: ۵ پیمایشی و ۴ آماری)،
  - نماگر تعریف و تضمین حقوق مالکیت (شامل ۷ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۴ آماری)،
  - نماگر عملکرد دولت (شامل ۳ مؤلفه: هر ۳ پیمایشی)،
  - نماگر ثبات اقتصاد کلان (شامل ۳ مؤلفه: ۱ پیمایشی و ۲ آماری).
- مجموعاً ۲۱ مؤلفه پیمایشی و ۱۷ مؤلفه آماری، شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران را تشکیل می‌دهند. مؤلفه‌های آماری از مراجع رسمی اخذ شده و مؤلفه‌های پیمایشی، در هر فصل طی اصولی مدون و علمی، نگاه فعالان اقتصادی را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. گزارش حاضر، تلفیق گزارش‌های چهار فصل سال ۱۴۰۲ است و می‌تواند نکات قابل توجهی برای سیاستگذاران اقتصاد ایران داشته باشد.^۱
- البته باید به این نکته توجه شود که این گزارش‌های فصلی، صرفاً وضعیت شاخص «امنیت سرمایه‌گذاری»، آن هم براساس داده‌های آماری در دسترس و داده‌های پیمایشی دریافت شده از فعالان مشارکت‌کننده در پایش‌های فصلی امنیت سرمایه‌گذاری در ۳۱ استان کشور را می‌سنجد، نه وضعیت «فروش» بنگاه‌ها یا شرایط محیطی و وضعیت «محیط کسب و کار» در کشور. شاخص امنیت سرمایه‌گذاری بیشتر از جنس ثبات قوانین و مقررات، سلامت اداری، تضمین حقوق مالکیت، فرهنگ وفای به عهد در بازارها و... است که به صورت مستقیم تحت تأثیر عوامل برون‌زا قرار ندارند.
- در این گزارش، ابتدا وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ براساس مؤلفه‌های آماری و مؤلفه‌های پیمایشی به صورت تفکیکی بیان شده است و در ادامه، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری برای سال ۱۴۰۲ و وضعیت هفت نماگر شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک ۳۱ استان مورد تحلیل قرار گرفته‌اند و در نهایت، وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری برای سال ۱۴۰۲ بیان شده است.

۲. وضعیت مؤلفه‌های شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

الف) مؤلفه‌های آماری (Hard Data) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

جدول ۱، وضعیت مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۲ را به تفکیک فصول نشان می‌دهد. داده‌های ۱۷ مؤلفه آماری (HD) از نهادهای رسمی مرتبط دریافت شده است. میانگین مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ با کمیّت ۴/۰۲، برای سال ۱۴۰۱ مقدار عددی ۴/۲۴ و برای سال ۱۴۰۰ مقدار عددی ۴/۱۴ محاسبه شده است. به عبارتی، وضعیت شاخص امنیت سرمایه‌گذاری از نظر مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، بهبود یافته است. البته با مقایسه تک‌تک مؤلفه‌ها بین سال ۱۴۰۲ و سال ۱۴۰۱، متوجه می‌شویم که برخی از آنها مانند ثبات نرخ ارز، شاخص تورم مصرف‌کننده و تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به هر ۱۰۰ هزار نفر) به مقدار قابل توجهی بهبود یافته‌اند و برخی مؤلفه‌ها مانند ضریب نفوذ بیمه به مقداری نامناسب‌تر شده‌اند که در نتیجه، با توجه به مناسب‌تر ارزیابی شدن اکثر مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، در نهایت وضعیت کلی عددی مؤلفه‌های آماری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ مناسب شده است.

۱. کلیه آمارها و ارقام ارائه شده در این گزارش، مستند به ۱۹ گزارش قبلی مرکز پژوهش‌ها در موضوع پایش امنیت سرمایه‌گذاری است (برای سال ۱۳۹۷ گزارش‌هایی به شماره مسلسل: ۱۶۵۲۶، ۱۶۶۱۹، ۱۶۴۰۰، ۱۶۱۸۷، ۱۶۱۸۷ و برای سال ۱۳۹۸ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۶۹۹۰، ۱۶۹۲۶، ۱۶۸۲۰، ۱۷۱۳۱ و برای سال ۱۳۹۹ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۷۵۷۸، ۱۷۴۳۳، ۱۷۴۰۰ و برای سال ۱۴۰۰ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۸۰۴۷، ۱۸۲۶۶، ۱۸۱۳۶ و ۱۸۴۴۶ و برای سال ۱۴۰۱ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۹۲۶۳ و ۱۸۸۲۲ و ۱۹۱۷۰، ۱۹۲۲۵ و برای سال ۱۴۰۲ گزارش‌هایی به شماره مسلسل ۱۹۸۸۹، ۱۹۶۳۵، ۱۹۳۶۶ و ۲۰۰۳۵).

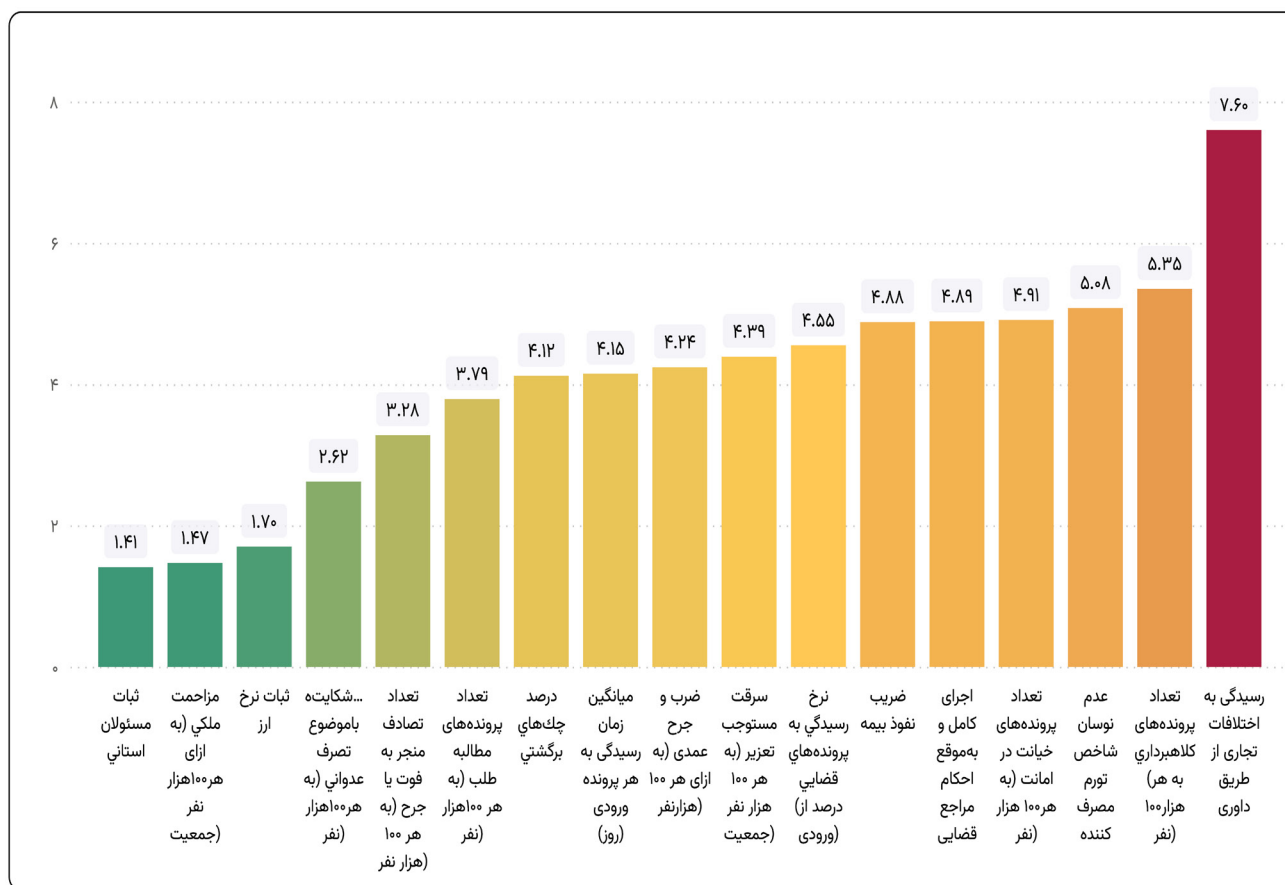
جدول ۱. وضعیت مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ و سال‌های قبل آن

رتبه ۱۴۰۲	مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	میانگین ۱۴۰۲	میانگین ۱۴۰۱	میانگین ۱۴۰۰	میانگین ۱۳۹۹	میانگین ۱۳۹۸	میانگین ۱۳۹۷
۱	ثبات مسئولان استانی	۱/۴۱	۱/۴۴	۲/۳۷	۱/۴۱	۱/۳۳	۱/۶۴
۲	مزاحمت ملکی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)	۱/۴۷	۱/۵۴	۱/۵۴	۱/۵۲	۱/۸۳	۱/۳۱
۳	ثبات نرخ ارز	۱/۷۰	۲/۶۷	۱/۷۹	۳/۴۲	۲/۹۱	۲/۶۸
۴	شکایت‌های با موضوع تصرف عدوانی (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۲/۶۲	۲/۷۳	۲/۷۸	۲/۷۸	۲/۶۶	۶/۳۵
۵	تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۳/۲۸	۳/۳۵	۲/۳۶	۲/۲۰	۲/۴۰	۲/۴۹
۶	تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۳/۷۹	۴/۰۲	۴/۴۶	۴/۶۱	۴/۶۸	۶/۱۱
۷	درصد چک‌های برگشتی	۴/۱۲	۴/۱۴	۴/۶۲	۵/۰۴	۴/۹۱	۴/۰۱
۸	میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)	۴/۱۵	۴/۲۲	۴/۲۸	۴/۷۶	۴/۷۲	۴/۴۹
۹	ضرب و جرح عمدی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر)	۴/۲۴	۴/۳۷	۴/۵۸	۴/۷۸	۴/۷۷	۴/۷۲
۱۰	سرقت مستوجب تعزیر (به هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)	۴/۳۹	۴/۴۲	۴/۳۶	۵/۶۰	۵/۷۰	۵/۰۵
۱۱	نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)	۴/۵۵	۴/۵۸	۵/۱۳	۴/۲۴	۴/۴۳	۵/۱۸
۱۲	ضریب نفوذ بیمه	۴/۸۸	۴/۷۹	۴/۸۲	۵/۵۴	۵/۶۱	۶/۴۰
۱۳	اجرای کامل و به‌موقع احکام مراجع قضایی	۴/۸۹	۴/۹۲	۴/۳۱	۳/۶۴	۲/۷۷	۶
۱۴	تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۴/۹۱	۵/۱۰	۴/۹۱	۴/۷۹	۴/۸۱	۴/۶۳
۱۵	نبود نوسان شاخص تورم مصرف‌کننده	۵/۰۸	۵/۷۱	۵/۴۵	۴/۵۴	۴/۶۲	۵/۳۰
۱۶	تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به هر ۱۰۰ هزار نفر)	۵/۳۵	۶/۲۴	۵/۳۰	۵/۱۷	۴/۹۸	۵/۰۶
۱۷	رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری	۷/۶۰	۷/۸۵	۷/۴۰	۸/۳۵	۸/۳۵	۹/۰۲
	میانگین مؤلفه‌های آماری امنیت سرمایه‌گذاری	۴/۰۲	۴/۲۴	۴/۱۴	۴/۲۷	۴/۲۶	۴/۵۴

توضیح: کمیت ارزیابی هر چه به ۱۰ نزدیک‌تر باشد وضعیت بدتر را نشان می‌دهد.

شکل ۱. نمودار مقایسه مؤلفه‌های آماری شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۲

ب) مؤلفه‌های پیمایشی (Survey Data) شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

جدول ۲، ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ را نشان می‌دهد. میانگین عددی مؤلفه‌های پیمایشی از منظر فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در این گزارش، برای سال ۱۴۰۲، مقدار کمی ۶/۱۳ به دست آمده که نسبت به سال ۱۴۰۱ با کمیت ۷/۱۴، به مقدار قابل توجهی مناسب‌تر شده است. به عبارتی، وضعیت اکثر مؤلفه‌های پیمایشی در کل سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، به سمت مناسب شدن حرکت کرده‌اند و روند بهبودی آنها قابل توجه بوده است. به گونه‌ای که وضعیت مناسب شدن امنیت سرمایه‌گذاری از ابتدای شروع این شاخص تاکنون، برای سال ۱۴۰۲ در بهترین شکل ممکن نشان داده شده است. بررسی این امر و چرایی آن می‌تواند برای مسئولان و سیاستمداران این پیام را داشته باشد که در صورتی که با کنترل نوسانات مختلف، به ویژه در نرخ ارز و شاخص تورم مصرف‌کننده به همراه مناسب کردن شرایط کلی محیط کسب و کار اقدام کنند، می‌توانند روند کلی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری را به سمت مطلوب و مناسب شدن رهنمون سازند.

جدول ۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ و سال‌های قبل آن

رتبه ۱۴۰۲	مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری	میانگین ۱۴۰۲	میانگین ۱۴۰۱	میانگین ۱۴۰۰	میانگین ۱۳۹۹	میانگین ۱۳۹۸	میانگین ۱۳۹۷	رتبه ۱۴۰۱
۱	ثبات قوانین و مقررات	۴/۷۱	۷/۴۵	۶/۵۹	۶/۸۲	۶/۷۴	۶/۷۴	۹
۲	سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات)	۴/۸۸	۵/۱۵	۴/۴۴	۴/۴۷	۴/۳۲	۴/۳۷	۲
۳	میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار	۴/۹۶	۵/۷۰	۵/۱۸	۵/۳۰	۵/۲۰	۵/۹۲	۵
۴	وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار	۵	۵/۲۸	۵/۲۱	۵/۲۸	۴/۹۸	۵/۶۲	۳
۵	میزان اعتماد به دادگاه‌های استان برای احقاقی به‌موقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری	۵/۰۱	۷/۴۲	۶/۶۹	۶/۷۶	۶/۵۹	۶/۷۰	۸
۶	رواج توزیع کالای قاچاق	۵/۱۵	۵/۳۴	۴/۵۱	۴/۴۳	۳/۹۴	۴/۰۷	۴
۷	استفاده غیر مجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی	۵/۲۳	۵/۰۱	۴/۸۳	۴/۷۹	۴/۵۳	۴/۸۱	۱
۸	میزان اختلال در اثر تحریم‌های خارجی	۵/۳۱	۷/۷۵	۷/۸۱	۷/۹۴	۷/۵۳	۷/۷۷	۱۳
۹	اعمال نفوذ و تبانی در معاملات ادارات	۵/۳۴	۷/۶۵	۸/۳۹	۸/۳۶	۷/۹۳	۸/۲۴	۱۱
۱۰	دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیمات مسئولان	۵/۴۵	۶/۵۱	۶	۶/۱۲	۵/۴۷	۵/۹۸	۷
۱۱	میزان شیوع رشوه در ادارات	۵/۵۱	۶/۴۳	۷/۸۸	۷/۹۱	۷/۵۲	۷/۶۳	۶
۱۲	سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی در رسیدگی به شکایات فعالان اقتصادی	۶/۳۷	۷/۵۹	۶/۴۶	۶/۵۴	۵/۵۹	۶/۰۲	۱۰
۱۳	عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده	۶/۵۰	۸/۲۰	۸/۱۵	۸/۳۳	۷/۸۹	۸/۱۹	۱۹
۱۴	روشن بودن قوانین و مقررات ناظر بر کسب و کار	۶/۸۸	۷/۸۸	۶/۴۰	۶/۵۹	۶/۵۹	۶/۶۰	۱۵
۱۵	ثبات قیمت مواد اولیه	۷/۰۲	۷/۶۵	۷/۴۵	۷/۸۶	۷/۴۶	۷/۶۱	۱۲
۱۶	وفای به عهد در اجرای قراردادهای توسط دولت و شرکت‌های دولتی	۷/۱۷	۷/۸۶	۶/۹۸	۷/۲۲	۶/۹۰	۷/۱۱	۱۴
۱۷	احقاقی حقوق قانونی در ادارات دولتی	۷/۳۰	۷/۹۳	۷/۴۳	۷/۴۸	۷/۱۹	۷/۵۱	۱۶
۱۸	میزان تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی	۷/۳۱	۸/۰۰	۶/۹۸	۶/۹۸	۶/۸۹	۷/۰۹	۱۷
۱۹	ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی	۷/۵۲	۸/۱۴	۷/۴۷	۷/۷۰	۷/۲۳	۷/۵۵	۱۸
۲۰	عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده	۷/۶۵	۸/۷۸	۸/۲۸	۸/۶۰	۸/۳۰	۸/۴۴	۲۱
۲۱	میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری	۷/۸۳	۸/۳۴	۷/۷۳	۷/۷۸	۷/۳۳	۷/۵۶	۲۰
۲۲	تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی	۴/۷۴	۵/۹۱	-	-	-	-	-
۲۳	تأثیر تغییر قوانین و مقررات صادراتی	۴/۸۶	۶/۰۵	-	-	-	-	-
۲۴	قیمت‌گذاری دستوری	۵/۶۰	۶/۰۲	-	-	-	-	-
	میانگین مؤلفه‌های پیمایشی	۶/۱۳	۷/۱۴	۶/۶۷	۶/۸۲	۶/۴۷	۶/۷۴	-

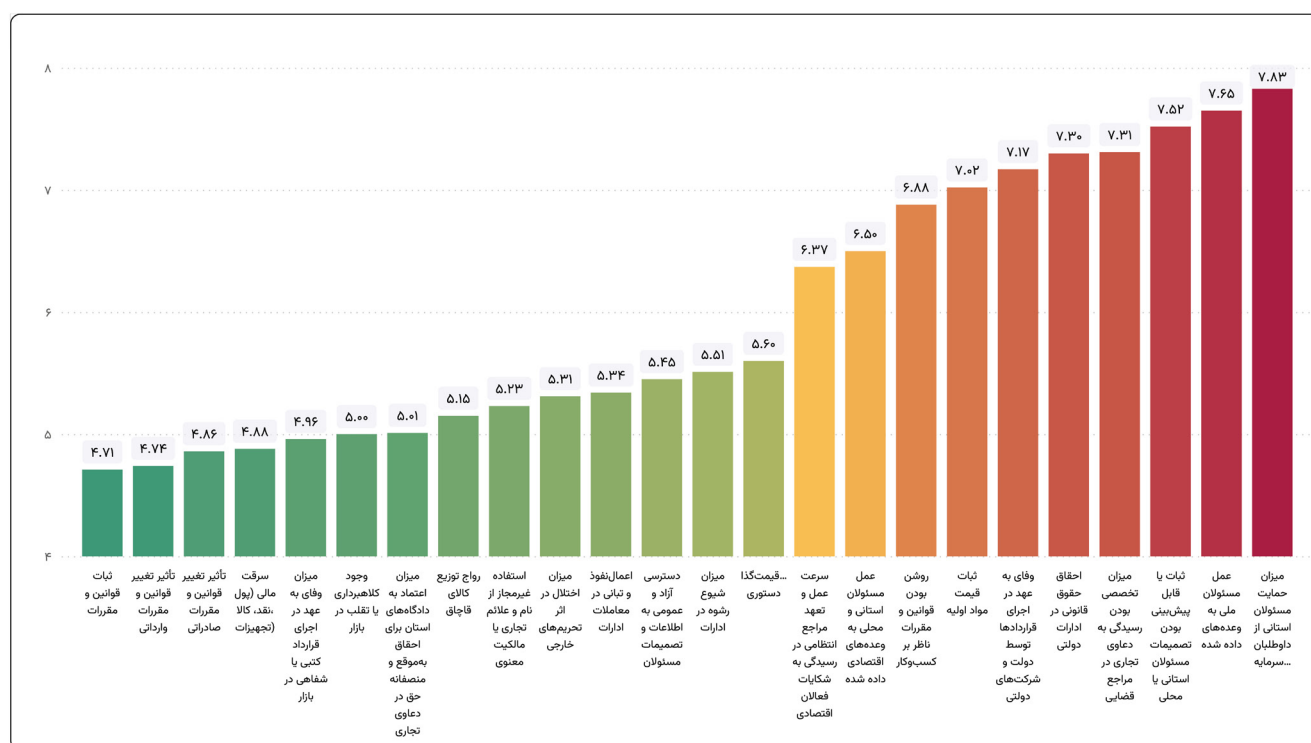
توضیح: کمیت ارزیابی هرچه به ۱۰ نزدیک‌تر باشد وضعیت بهتر را نشان می‌دهد. مؤلفه «تأثیر تغییر قوانین و مقررات صادراتی» «قیمت‌گذاری دستوری» و «تأثیر تغییر قوانین و مقررات وارداتی» از ابتدای سال ۱۴۰۱ در پرسش‌نامه‌ها افزوده شده است.

آنچه از تحلیل داده‌های موجود در جدول ۲ می‌توان استنباط کرد، این است که برای اولین بار در سال ۱۴۰۲، مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» به‌عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه شناخته شده است و همچنان فعالان اقتصادی شرکت‌کننده در این مطالعات، دو مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» و «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» را بعد از آن، به‌عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری معرفی کرده‌اند. از طرف دیگر سه مؤلفه «ثبات قوانین و مقررات»، «سرقت مالی (پول نقد، کالا و تجهیزات)» و «میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار» به ترتیب به‌عنوان مناسب‌ترین مؤلفه‌های امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ قابل شناسایی هستند.

بر اساس یافته‌های موجود تنها میانگین یک مؤلفه پیمایشی، یعنی «استفاده غیرمجاز از نام و علائم تجاری یا مالکیت معنوی» در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، نامناسب‌تر ارزیابی شد و خوشبختانه ۲۰ مؤلفه دیگر در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، مناسب‌تر ارزیابی شدند که نشان‌دهنده این است که ذهنیت فعالان اقتصادی در خصوص مؤلفه‌های مورد پرسش در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، مناسب‌تر شده است. در شکل ۲، این مؤلفه‌ها مقایسه شده‌اند.

شکل ۲. نمودار ارزیابی فعالان اقتصادی از ۲۱ مؤلفه پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

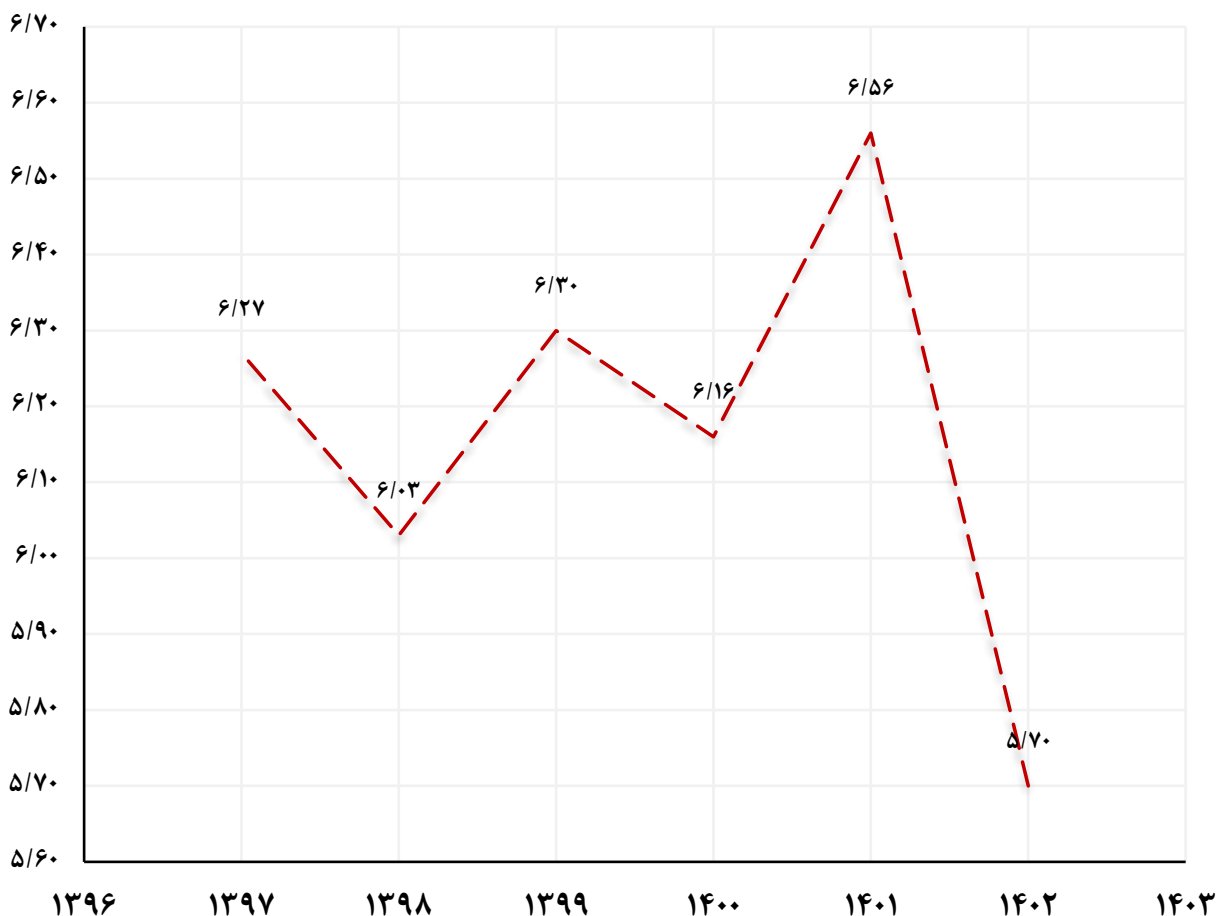

۳. وضعیت شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

بر اساس پژوهش‌های پشتیبان گزارش حاضر، شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری، با محاسبه میانگین وزنی مؤلفه‌های پیمایشی و آماری با نسبت ۸۰ به ۲۰ استخراج می‌شود. این شاخص در سال ۱۴۰۲، مقدار ۵/۷۰ از ۱۰ (کمیت ۱۰ به معنای ناامنی مطلق سرمایه‌گذاری) به‌دست آمده است.

شکل ۳. نمودار وضعیت ارزیابی پایش امنیت سرمایه‌گذاری سالیانه (از ابتدای شروع ارزیابی تا پایان سال ۱۴۰۲)

این در حالی است که مطابق شکل فوق، برای سال ۱۴۰۱ مقدار ۶/۵۶، سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶، در سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰ و برای سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۰۳ محاسبه شد و در مقایسه با میانگین سال ۱۳۹۷ با کمیت ۶/۲۷، در میان همه سال‌های بررسی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به‌عنوان مناسب‌ترین سال ارزیابی شده است.

با بررسی جدول ۳، متوجه می‌شویم که در سال ۱۴۰۲، به ترتیب چهار استان کهگیلویه و بویراحمد، تهران، چهارمحال و بختیاری و خوزستان، نامناسب‌ترین وضعیت را در میان استان‌ها به خود اختصاص داده‌اند، در حالی که در سال ۱۴۰۱، به ترتیب چهار استان ایلام، سیستان و بلوچستان، تهران و چهارمحال و بختیاری، نامناسب‌ترین وضعیت را کسب کرده بودند و برای سال ۱۴۰۰، به ترتیب چهار استان تهران، کهگیلویه و بویراحمد و خوزستان و ایلام نامناسب‌ترین وضعیت را در میان استان‌ها داشته‌اند. به عبارت دیگر، تکرار شونده‌گی این چند استان در رتبه‌بندی نامناسب‌ترین‌ها، باید مورد توجه مسئولان این استانی‌ها واقع شود.

از طرفی، برای سال ۱۴۰۲، به ترتیب سه استان هرمزگان، گلستان و خراسان شمالی مناسب‌ترین وضعیت را کسب کرده‌اند و برای سال ۱۴۰۱، به ترتیب سه استان خراسان جنوبی، سمنان و قزوین مناسب‌ترین وضعیت را داشته‌اند و در سال ۱۴۰۰، سه استان خراسان جنوبی، سمنان و گلستان مناسب‌ترین وضعیت را به دست آورده بودند.

جدول ۳. رتبه‌بندی استان‌ها از نظر شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در پنج سال منتهی به ۱۴۰۲

رتبه ۱۴۰۱	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	استان	رتبه ۱۴۰۲
۴	۵/۸۸	۶/۱۲	۵/۹۶	۶/۱۷	۵/۱۷	هرمزگان	۱
۱۴	۵/۸۳	۶/۰۲	۵/۸۶	۶/۵۷	۵/۲۹	گلستان	۲
۱۳	۵/۹۱	۶/۴۰	۶/۰۸	۶/۵۴	۵/۴۰	خراسان شمالی	۳
۵	۵/۹۹	۶/۱۷	۵/۹۲	۶/۲۲	۵/۴۳	کرمان	۴
۲	۵/۷۹	۶/۰۶	۵/۷۷	۶/۰۶	۵/۴۶	سمنان	۵
۱	۵/۶۲	۵/۸۷	۵/۵۳	۶/۰۵	۵/۴۹	خراسان جنوبی	۶
۶	۶/۰۷	۶/۱۱	۶/۰۹	۶/۲۸	۵/۵۰	آذربایجان غربی	۷
۸	۶/۲۰	۶/۴۹	۶/۱۴	۶/۴۷	۵/۵۳	مازندران	۸
۱۸	۵/۹۹	۶/۴۱	۶/۲۴	۶/۶۳	۵/۶۰	زنجان	۹
۱۷	۵/۹۴	۶/۳۸	۶/۲۷	۶/۶۳	۵/۶۰	فارس	۱۰
۱۱	۵/۵۷	۵/۹۹	۵/۹۸	۶/۵۲	۵/۶۲	یزد	۱۱
۱۵	۶/۰۶	۶/۳۰	۶/۱۶	۶/۵۷	۵/۶۶	خراسان رضوی	۱۲
۲۷	۶/۰۲	۶/۲۷	۶/۲۴	۶/۷۹	۵/۶۷	کرمانشاه	۱۳
۱۹	۵/۹۰	۶/۲۲	۶/۰۲	۶/۶۷	۵/۶۸	همدان	۱۴
۷	۶/۰۵	۶/۲۵	۶/۱۲	۶/۴۵	۵/۶۸	مرکزی	۱۵
۲۳	۶/۰۰	۶/۳۵	۶/۲۳	۶/۷۱	۵/۷۲	بوشهر	۱۶
۳۰	۶/۰۵	۶/۱۳	۵/۹۸	۶/۹۹	۵/۷۲	سیستان و بلوچستان	۱۷
۱۰	۶/۲۲	۶/۴۶	۶/۲۲	۶/۵۰	۵/۷۳	کردستان	۱۸
۲۱	۶/۱۰	۶/۵۹	۶/۳۷	۶/۶۷	۵/۷۵	البرز	۱۹
۳	۶/۱۴	۶/۲۰	۶/۰۰	۶/۱۰	۵/۷۹	قزوین	۲۰
۱۲	۶/۱۷	۶/۲۶	۶/۱۰	۶/۵۴	۵/۸۳	اردبیل	۲۱
۲۵	۶/۰۹	۶/۵۳	۶/۲۸	۶/۷۳	۵/۸۳	اصفهان	۲۲
۲۴	۶/۳۲	۶/۳۴	۶/۳۱	۶/۷۳	۵/۸۴	گیلان	۲۳
۱۶	۵/۷۴	۶/۲۳	۶/۰۸	۶/۵۸	۵/۸۹	قم	۲۴
۲۰	۶/۱۵	۶/۲۷	۶/۳۷	۶/۶۷	۵/۹۰	آذربایجان شرقی	۲۵
۳۱	۵/۹۰	۶/۲۵	۶/۴۷	۷/۰۲	۵/۹۱	ایلام	۲۶
۹	۶/۱۵	۶/۴۲	۶/۲۹	۶/۵۰	۵/۹۲	لرستان	۲۷
۲۲	۶/۱۵	۶/۴۷	۶/۴۷	۶/۶۸	۵/۹۴	خوزستان	۲۸
۲۸	۶/۱۲	۶/۴۴	۶/۲۹	۶/۷۹	۶	چهارمحال و بختیاری	۲۹
۲۹	۶/۵۱	۶/۸۰	۶/۶۲	۶/۸۵	۶/۰۹	تهران	۳۰
۲۶	۶/۲۳	۶/۶۰	۶/۶۰	۶/۷۷	۶/۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۳۱
-	۶/۰۳	۶/۳۰	۶/۱۶	۶/۵۶	۵/۷۰	میانگین	

۱. رتبه‌بندی براساس شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سال ۱۴۰۲، از مناسب‌ترین به نامناسب‌ترین تنظیم شده است.

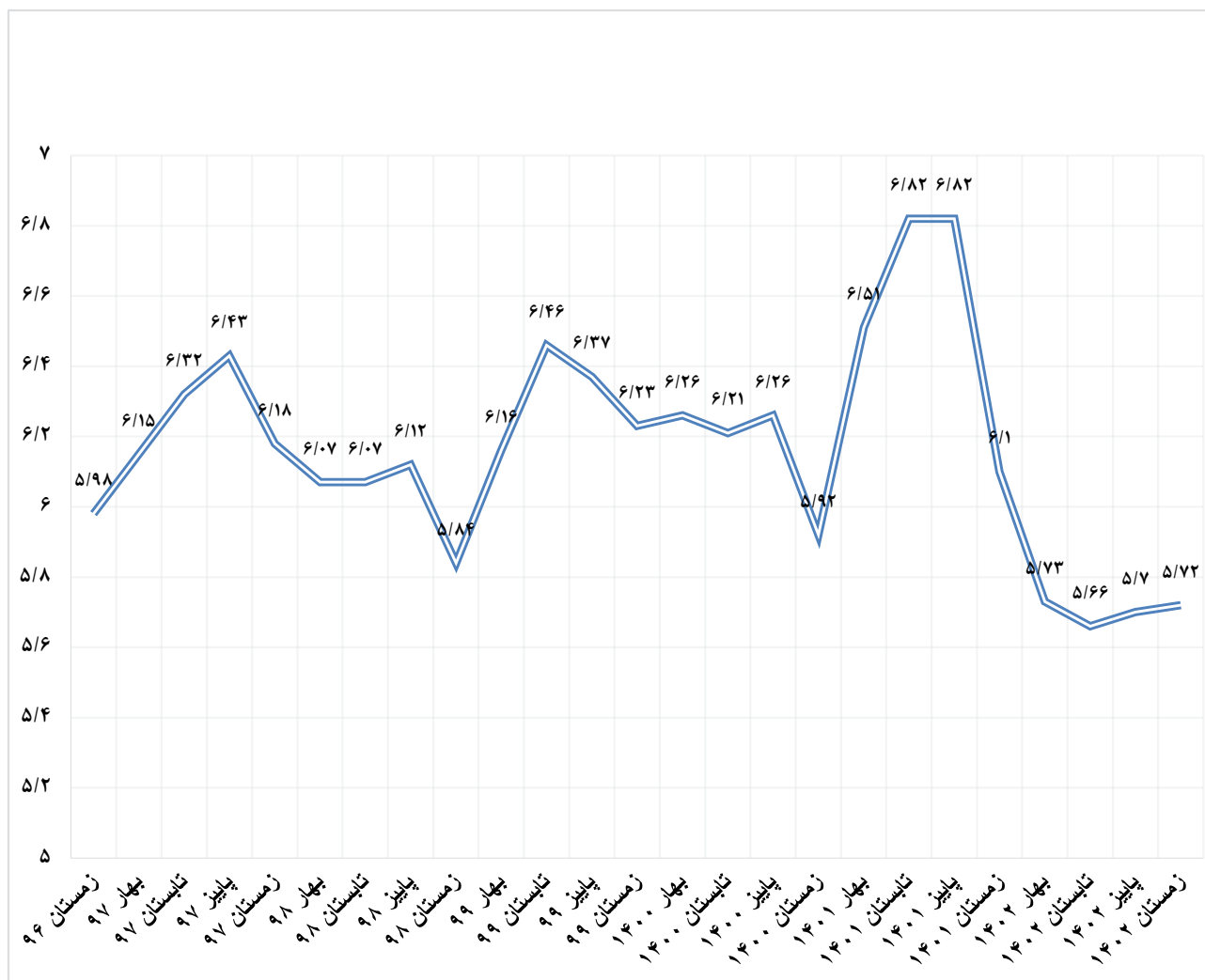
شکل ۴. شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

شکل ۵، روند شاخص امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۵ فصل گذشته را نشان می‌دهد. اوج نمودار (نشان‌دهنده بدترین و نامناسب‌ترین وضعیت فصل) در پاییز و زمستان ۱۴۰۱ و تابستان ۱۳۹۹ و مناسب‌ترین و بهترین وضعیت مربوط به فصل زمستان ۱۳۹۸، زمستان ۱۴۰۰ و در نهایت بهار و تابستان ۱۴۰۲ بوده است.

شکل ۵. نمودار روند تغییرات شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری طی ۲۵ فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۶ تا زمستان ۱۴۰۲)

۴. وضعیت نماگرهای شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

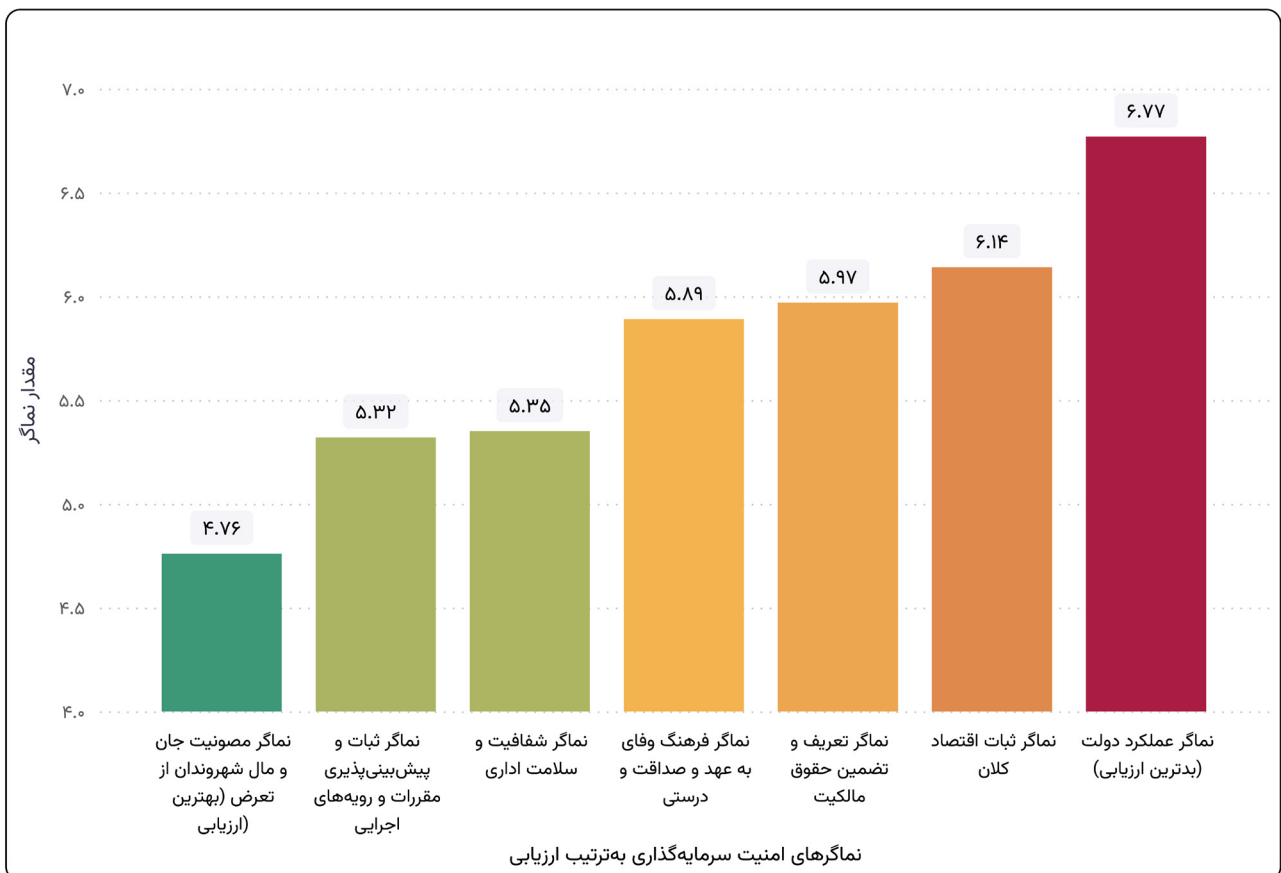
شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری و ۲۱ مؤلفه پیمایشی) است؛ نماگرهای سال ۱۴۰۲ از میانگین وزنی محاسبات انجام شده برای نماگرهای چهار فصل به دست آمده که در جدول ۴ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود وضعیت نماگرهای عملکرد دولت (که شامل سه مؤلفه پیمایشی «سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات»، «اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی» و «حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار» است) در سال ۱۴۰۲ نیز مجدداً با عدد ۱۰ از ۱۶/۷۷ نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است. وضعیت نامناسب بودن این نماگر در طی سالیانه متمادی قابل تأمل و نیاز به بررسی بیشتر دارد.

جدول ۴. نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی (از مناسب به نامناسب) * در سال ۱۴۰۲

نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری به ترتیب ارزیابی	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	نسبت به ۱۴۰۲ (۱۴۰۱)
نماگر عملکرد دولت (بدترین ارزیابی)	۶/۷۷	۸/۰۰	۷/۶۶	۷/۷۳	۶/۷۸	۷/۱۰	مناسب‌تر
نماگر ثبات اقتصاد کلان	۶/۱۴	۶/۹۲	۶/۶۵	۷/۰۸	۶/۲۸	۷/۱۷	مناسب‌تر
نماگر تعریف و تضمین حقوق مالکیت	۵/۹۷	۷/۱۸	۶/۴۰	۶/۵۶	۶/۶۹	۶/۷۲	مناسب‌تر
نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی	۵/۸۹	۶/۶۱	۶/۰۵	۶/۳۸	۶/۲۷	۶/۵۹	مناسب‌تر
نماگر شفافیت و سلامت اداری	۵/۳۵	۶/۴۸	۶/۵۸	۶/۶۸	۶/۳۳	۶/۵۵	مناسب‌تر
نماگر ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی	۵/۳۲	۶/۵۵	۵/۸۹	۵/۹۰	۵/۷۵	۵/۹۱	مناسب‌تر
نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (بهترین ارزیابی)	۴/۷۶	۴/۸۶	۴/۳۸	۴/۴۱	۴/۱۳	۴/۲۹	مناسب‌تر

* براساس میانگین وزنی سال.

شکل ۶. نمودار نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲

همان‌طور که در جدول ۴ و شکل ۶ ملاحظه می‌شود در سال ۱۴۰۲ نماگر «عملکرد دولت»، «ثبات اقتصاد کلان» و «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» به ترتیب نامناسب‌ترین نماگرها ارزیابی شده بودند که در طی سال‌های مورد سنجش پایش امنیت سرمایه‌گذاری همواره جزو ۳ نماگر نامناسب قرار گرفته‌اند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که با وجود بهبود قابل توجه کمیّت عددی نماگرها لیکن برای سال ۱۴۰۲ همانند سال ۱۴۰۱ همچنان نماگر عملکرد دولت در جایگاه نامناسب‌ترین وضعیت قرار گرفته است و بعد از آن این نماگر ثبات اقتصاد کلان است که در سال ۱۴۰۱ در جایگاه سومین نماگر نامناسب قرار داشته بوده و برای سال ۱۴۰۲ نسبت به سایر نماگرها در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار گرفته است.

۵. بررسی وضعیت نماگرهای امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک استانی در سال ۱۴۰۲

در ادامه رتبه‌بندی استان‌ها به ترتیب هر یک از هفت نماگر امنیت سرمایه‌گذاری بر حسب مناسب‌ترین تا نامناسب‌ترین ارزیابی در استان‌ها برای هر نماگر، برای سال ۱۴۰۲ ارائه شده است.

■ نماگر «عملکرد دولت»

در سال ۱۴۰۲ نیز مجدداً همانند سال قبل از آن، نماگر عملکرد دولت با کمیّت ۶/۸۱ به‌عنوان نامناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است؛ در سال ۱۴۰۱ با کمیّت ۸، در سال ۱۴۰۰ با کمیّت ۷/۶۶ و در سال ۱۳۹۹ با کمیّت ۷/۷۳ همین نماگر نامناسب‌ترین جایگاه را به خود اختصاص داده بوده است؛ به عبارتی وضعیت این نماگر در سال ۱۴۰۲ نسبت به سنوات قبلی به میزان قابل توجهی مناسب شده است، اما همچنان وضعیت این نماگر در میان سایر نماگرها در سال ۱۴۰۲ نیز در جایگاه نامناسب‌ترین نماگر شناسایی شده که این امر با توجه به تکرار همیشگی در طی چند سال نیاز به بررسی دقیق‌تر و تحلیل‌های خاص خود دارد و قطعاً حائز پیام‌های قابل توجه برای نهادهای مربوطه و درگیر با مؤلفه‌های این نماگر است.

جدول ۵. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «عملکرد دولت» در سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	رتیف	استان	ارزیابی	رتیف
۱	کردستان	۶/۲۲	۱۲	قزوین	۶/۷۸	۲۳
۲	هرمزگان	۶/۳۵	۱۳	اصفهان	۶/۷۸	۲۴
۳	خراسان شمالی	۶/۳۸	۱۴	خوزستان	۶/۷۸	۲۵
۴	یزد	۶/۴۵	۱۵	آذربایجان غربی	۶/۸۱	۲۶
۵	مازندران	۶/۵۷	۱۶	گلستان	۶/۸۳	۲۷
۶	زنجان	۶/۵۹	۱۷	البرز	۶/۸۳	۲۸
۷	ایلام	۶/۶۳	۱۸	گیلان	۶/۸۷	۲۹
۸	قم	۶/۶۸	۱۹	خراسان رضوی	۶/۸۷	۳۰
۹	کرمان	۶/۷۲	۲۰	کرمانشاه	۶/۸۹	۳۱
۱۰	سمنان	۶/۷۴	۲۱	فارس	۶/۹۱	۶/۸۱
۱۱	همدان	۶/۷۶	۲۲	چهارمحال و بختیاری	۶/۹۵	میانگین کشوری

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۷. وضعیت نماگر «عملکرد دولت» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

■ نماگر «ثبات اقتصاد کلان»

نماگر ثبات اقتصاد کلان در سال ۱۴۰۲ با کمیّت ۶/۲۳، در جایگاه دومین نماگر نامناسب قرار گرفت در حالی که در سال ۱۴۰۱ با کمیّت ۶/۹۲، در جایگاه سومین نماگر قرار گرفته بوده است؛ در سال ۱۴۰۰، نیز با کمیّت ۷/۶۵ به عنوان دومین نماگر در میان هفت نماگر دیگر ارزیابی شده بوده. به عبارتی با توجه به شرایط کلان اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ و همچنین روندها و اتفاقات رخ داده در فصول گذشته، عدد کمی این نماگر نسبت به سال گذشته متناسب با نظریات فعالان مشارکت‌کننده در پایش‌ها و داده‌های آماری مربوطه، با وجود قدری مناسب شدن، اما همچنان دومین نماگر نامناسب ارزیابی شده است.

جدول ۶. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «ثبات اقتصاد کلان» در سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	یزد	۵/۰۵	۱۲	اصفهان	۶/۱۵	۲۳	کهگیلویه و بویراحمد	۶/۴۶
۲	مازندران	۵/۴۸	۱۳	بوشهر	۶/۱۵	۲۴	قزوین	۶/۴۹
۳	کرمان	۵/۵۳	۱۴	خراسان رضوی	۶/۲۶	۲۵	البرز	۶/۵۹
۴	گلستان	۵/۷۵	۱۵	اردبیل	۶/۲۷	۲۶	لرستان	۶/۶۲
۵	هرمزگان	۵/۷۷	۱۶	آذربایجان غربی	۶/۲۸	۲۷	کرمانشاه	۶/۷۵
۶	تهران	۵/۸۳	۱۷	زنجان	۶/۲۹	۲۸	مرکزی	۶/۸۶
۷	سمنان	۵/۸۶	۱۸	خراسان جنوبی	۶/۳۲	۲۹	سیستان و بلوچستان	۶/۸۷
۸	فارس	۵/۹۰	۱۹	گیلان	۶/۳۵	۳۰	چهارمحال و بختیاری	۶/۸۸
۹	خوزستان	۶/۰۶	۲۰	همدان	۶/۳۷	۳۱	کردستان	۶/۹۱
۱۰	قم	۶/۱۲	۲۱	خراسان شمالی	۶/۳۸		میانگین کشوری	۶/۲۳
۱۱	آذربایجان شرقی	۶/۱۵	۲۲	ایلام	۶/۴۳			

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۸. وضعیت نماگر «ثبات اقتصاد کلان» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

■ نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی»

نماگر فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی، دارای بیشترین مؤلفه (۹ مؤلفه) در میان هفت نماگر دیگر است که بیش از نیمی از آنها پیمایشی هستند. این نماگر در سال ۱۴۰۲، نسبت به سال گذشته، وضعیت مناسب تری پیدا کرده است. وضعیت استان‌ها در این نماگر برای سال ۱۴۰۲، در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸. رتبه استان‌ها در نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی
۱	هرمزگان	۵/۱۷	۱۲	سمنان	۵/۸۶	۲۳	بوشهر	۶/۱۳
۲	گلستان	۵/۳۱	۱۳	مازندران	۵/۹۴	۲۴	چهارمحال و بختیاری	۶/۲۱
۳	کرمان	۵/۴۵	۱۴	همدان	۵/۹۴	۲۵	خوزستان	۶/۳۱
۴	آذربایجان غربی	۵/۴۹	۱۵	قزوین	۵/۹۵	۲۶	یزد	۶/۳۴
۵	سیستان و بلوچستان	۵/۵۸	۱۶	گیلان	۵/۹۶	۲۷	آذربایجان شرقی	۶/۳۷
۶	خراسان رضوی	۵/۶۰	۱۷	زنجان	۶/۰۰	۲۸	اصفهان	۶/۵۱
۷	خراسان شمالی	۵/۶۴	۱۸	لرستان	۶/۰۰	۲۹	ایلام	۶/۵۱
۸	فارس	۵/۷۶	۱۹	کهگیلویه و بویراحمد	۶/۰۰	۳۰	قم	۶/۵۶
۹	خراسان جنوبی	۵/۸۱	۲۰	مرکزی	۶/۰۱	۳۱	تهران	۶/۵۷
۱۰	کرمانشاه	۵/۸۲	۲۱	اردبیل	۶/۰۵		میانگین کشوری	۵/۹۶
۱۱	کردستان	۵/۸۵	۲۲	البرز	۶/۰۹			

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۱۰. وضعیت نماگر «فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

■ نماگر «شفافیت و سلامت اداری»

نماگر شفافیت و سلامت اداری، شامل چهار مؤلفه است که همه آنها به صورت پیمایشی محاسبه شده‌اند؛ این نماگر در جایگاه پنجمین نماگر نامناسب در سال ۱۴۰۲ قرار گرفته است. جدول ۱۰، رتبه‌بندی استان‌ها براساس این نماگر را برای کل سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که وضعیت استان‌های تهران، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان و آذربایجان شرقی نامناسب‌ترین و استان‌های خراسان شمالی، هرمزگان و مرکزی مناسب‌ترین ارزیابی را از منظر فعالان اقتصادی هر استان در این نماگر کسب کرده‌اند.

جدول ۹. رتبه استان‌ها براساس نماگر «شفافیت و سلامت اداری» در سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	خراسان شمالی	۵/۰۵	۱۲	گیلان	۵/۲۸	۲۳	خراسان جنوبی	۵/۵۶
۲	هرمزگان	۵/۰۶	۱۳	ایلام	۵/۳۰	۲۴	کرمان	۵/۵۶
۳	مرکزی	۵/۰۸	۱۴	فارس	۵/۳۸	۲۵	قزوین	۵/۶۲
۴	کردستان	۵/۰۹	۱۵	اردبیل	۵/۳۹	۲۶	خوزستان	۵/۶۳
۵	آذربایجان غربی	۵/۱۱	۱۶	یزد	۵/۴۲	۲۷	چهارمحال و بختیاری	۵/۶۶
۶	سیستان و بلوچستان	۵/۱۶	۱۷	زنجان	۵/۴۵	۲۸	لرستان	۵/۶۹
۷	کرمانشاه	۵/۲۲	۱۸	سمنان	۵/۴۶	۲۹	آذربایجان شرقی	۵/۷۴
۸	گلستان	۵/۲۳	۱۹	مازندران	۵/۴۶	۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۷۴
۹	خراسان رضوی	۵/۲۴	۲۰	البرز	۵/۵۱	۳۱	تهران	۵/۹۹
۱۰	اصفهان	۵/۲۶	۲۱	بوشهر	۵/۵۲		میانگین کشوری	۵/۴۱
۱۱	همدان	۵/۲۷	۲۲	قم	۵/۵۶			

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۱۱. وضعیت نماگر «شفافیت و سلامت اداری» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

■ نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی»

جدول ۱۰ نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۲، فعالان اقتصاد از استان‌های گلستان، کرمان و مازندران مناسب‌ترین ارزیابی و استان‌های سیستان و بلوچستان، کردستان و کهگیلویه و بویراحمد نامناسب‌ترین ارزیابی را در نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» ارائه داده‌اند

جدول ۱۰. رتبه استان‌ها بر اساس نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» در سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	گلستان	۴/۷۹	۱۲	خراسان شمالی	۵/۳۳	۲۳	تهران	۵/۵۳
۲	کرمان	۴/۸۹	۱۳	زنجان	۵/۳۴	۲۴	کرمانشاه	۵/۵۳
۳	مازندران	۵/۰۳	۱۴	اردبیل	۵/۳۸	۲۵	قم	۵/۵۴
۴	یزد	۵/۱۰	۱۵	ایلام	۵/۳۸	۲۶	خوزستان	۵/۶۲
۵	اصفهان	۵/۱۰	۱۶	خراسان رضوی	۵/۴۰	۲۷	خراسان جنوبی	۵/۶۶
۶	هرمزگان	۵/۱۲	۱۷	فارس	۵/۴۰	۲۸	لرستان	۵/۶۷
۷	سمنان	۵/۱۲	۱۸	گیلان	۵/۴۱	۲۹	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۶۷
۸	آذربایجان شرقی	۵/۲۷	۱۹	همدان	۵/۴۱	۳۰	کردستان	۵/۶۸
۹	آذربایجان غربی	۵/۲۷	۲۰	چهارمحال و بختیاری	۵/۴۶	۳۱	سیستان و بلوچستان	۵/۷۰
۱۰	بوشهر	۵/۲۹	۲۱	البرز	۵/۴۷		میانگین کشوری	۵ / ۳۷
۱۱	مرکزی	۵/۳۱	۲۲	قزوین	۵/۵۰			

توضیح: نمره ۱۰: نامناسب‌ترین ارزیابی.

شکل ۱۲. وضعیت نماگر «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

■ نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض»

نماگر مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض، شامل هشت مؤلفه است که اکثر آنها آماری هستند. جدول ۱۱، رتبه‌بندی استان‌ها را براساس این نماگر نشان می‌دهد. در سال ۱۴۰۲، فعالان اقتصادی، استان‌های سمنان، گلستان و خراسان جنوبی مناسب‌ترین ارزیابی و فعالان اقتصادی استان‌های خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد و ایلام نامناسب‌ترین ارزیابی را از نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» داشته‌اند. این نماگر در سال ۱۴۰۱، همانند پیش‌های قبلی، در میان هفت نماگر، مجدداً به‌عنوان مناسب‌ترین نماگر ارزیابی شده است.

جدول ۱۱. رتبه‌بندی استان‌ها براساس نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» سال ۱۴۰۲

رتبه	استان	ارزیابی	ردیف	استان	ارزیابی	ردیف	استان	رتبه
۱	سمنان	۳/۶۹	۱۲	چهارمحال و بختیاری	۴/۶۶	۲۳	بوشهر	۴/۹۴
۲	گلستان	۳/۷۴	۱۳	کرمانشاه	۴/۷۳	۲۴	قزوین	۵/۰۶
۳	خراسان جنوبی	۴/۰۳	۱۴	آذربایجان شرقی	۴/۷۶	۲۵	گیلان	۵/۰۸
۴	یزد	۴/۱۴	۱۵	آذربایجان غربی	۴/۷۹	۲۶	تهران	۵/۰۹
۵	هرمزگان	۴/۳۷	۱۶	مازندران	۴/۸۱	۲۷	کردستان	۵/۱۹
۶	کرمان	۴/۳۸	۱۷	البرز	۴/۸۲	۲۸	سیستان و بلوچستان	۵/۲۹
۷	فارس	۴/۴۲	۱۸	اردبیل	۴/۸۶	۲۹	خوزستان	۵/۴۷
۸	مرکزی	۴/۴۷	۱۹	زنجان	۴/۸۶	۳۰	کهگیلویه و بویراحمد	۵/۶۹
۹	خراسان شمالی	۴/۴۸	۲۰	اصفهان	۴/۸۷	۳۱	ایلام	۵/۸۰
۱۰	همدان	۴/۶۵	۲۱	قم	۴/۸۷		میانگین کشوری	۴/۷۶
۱۱	خراسان رضوی	۴/۶۶	۲۲	لرستان	۴/۸۷			

شکل ۱۳. وضعیت نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» به تفکیک استان‌ها در سال ۱۴۰۲

۶. وضعیت امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۲

در این پژوهش، برای استنتاج بیشتر از نتایج، کل فعالیت‌های اقتصادی در ایران به ۹ حوزه کاری زیر تقسیم شده است:

- ۱ صنعت (شامل همه صنایع و موارد مرتبط با ساختمان)،
- ۲ زراعت، باغداری و جنگل‌داری،
- ۳ دام‌داری، مرغداری و شیلات،
- ۴ معدن (به‌جز نفت و گاز)،
- ۵ نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز،
- ۶ هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا،
- ۷ ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)،
- ۸ خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و فعالیت‌های کسب‌وکار)،
- ۹ خدمات (آموزش، بهداشت و...).

ارزیابی فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پژوهش از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در فصول سال ۱۴۰۲، به تفکیک حوزه‌های کاری در جدول ۱۲ و شکل ۱۴ ارائه شده است.

جدول ۱۲. ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری در ایران به تفکیک حوزه‌های کاری

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	حوزه کاری
۶/۷۵	۶/۴۳	۶/۷۹	۶/۵۶	۷/۲۲	۶/۱۹	زراعت، باغداری و جنگل‌داری
۶/۷۳	۶/۵۰	۶/۹۲	۶/۸۴	۷/۳۵	۶/۱۹	ارتباطات و توزیع (حمل‌ونقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)
۶/۶۴	۶/۴۵	۶/۷۹	۶/۷۰	۷/۱۱	۶/۱۸	خدمات تولیدی (واسطه‌گری مالی، بانک، بیمه، مستغلات اجاره و...)
۶/۸۲	۶/۶۰	۶/۸۵	۶/۷۶	۷/۱۳	۶/۱۷	صنعت (شامل کلیه صنعت و موارد مرتبط با ساختمان)
۶/۷۰	۶/۴۲	۶/۸۱	۶/۶۶	۷/۴۰	۶/۱۵	نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز
۶/۷۸	۶/۴۴	۶/۸۶	۶/۷۷	۷/۲۸	۶/۱۴	دام‌داری، مرغداری و شیلات
۶/۶۸	۶/۵۳	۶/۷۸	۶/۷۲	۷/۱۳	۶/۱۲	هتل، رستوران، تهیه و توزیع غذا
۶/۷۳	۶/۵۴	۶/۸۴	۶/۶۳	۷/۲۱	۶/۱۰	خدمات (آموزش، بهداشت و...)
۶/۵۷	۶/۳۸	۶/۶۶	۶/۳۲	۶/۵۶	۶/۰۶	معدن (به‌جز نفت و گاز)

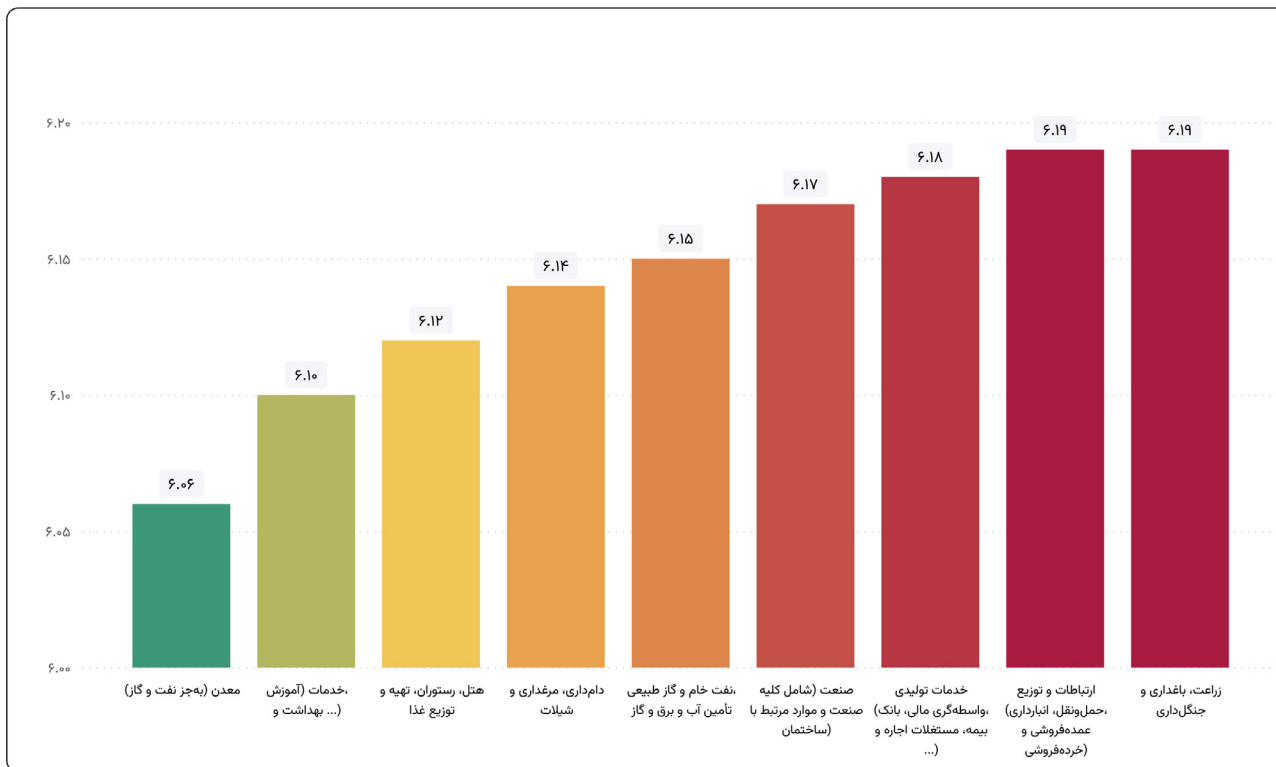
* براساس میانگین وزنی در سال ۱۴۰۲.

با توجه به اطلاعات به‌دست آمده، آنچه در جدول ۱۲ قابل ملاحظه است با مناسب شدن روند همه حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، مناسب‌تر شدن عدد کلی امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ اتفاق می‌افتد؛ البته بررسی‌های گذشته نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱ تمامی حوزه‌های کاری نسبت به سال قبل از آن نامناسب‌تر ارزیابی شده بودند و همین‌طور در سال ۱۴۰۰ همه حوزه‌های کاری نسبت به سال ۱۳۹۹ مناسب‌تر ارزیابی شدند.

از طرف دیگر باید توجه کرد که در سال ۱۴۰۲ نامناسب‌ترین حوزه کاری مربوط به دو حوزه کاری یعنی ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) و حوزه کاری زراعت، باغداری و جنگل‌داری بوده است. در سال ۱۴۰۱ نامناسب‌ترین حوزه کاری مربوط به حوزه کاری نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز قرار داشته بوده اما در سال ۱۴۰۰ نیز همانند سال ۱۳۹۹ نامناسب‌ترین وضعیت را حوزه کاری ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) به خود اختصاص داده است و حوزه کاری معدن به جز نفت و گاز نیز همانند سنوات گذشته همچنان مناسب‌ترین وضعیت را نسبت به سایر حوزه‌ها به صورت میانگین برای سال ۱۴۰۲ نیز به خود اختصاص داده است.

به عبارتی از مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق آن است که برای سالیان مختلف، فعالان حاضر در حوزه کاری ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) همواره نامناسب‌ترین وضعیت را از شاخص پایش امنیت سرمایه‌گذاری از خود نشان داده‌اند. لذا لازم و ضروری است که مسئولان امر، چرایی مشکلات فعالان این حوزه کاری را به دقت مورد بررسی قرار داده و نسبت به رفع آنها اقدام کنند.

شکل ۱۴. نمودار ارزیابی فعالان اقتصادی از امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک حوزه‌های کاری در سال ۱۴۰۲

۷. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

نتایج بررسی‌های مربوط به پایش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد:

- ۱ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری در سال ۱۴۰۲ با کمیّت ۵/۷۰ نسبت به سال ۱۴۰۱ با کمیّت ۶/۵۶، به میزان قابل توجهی مناسب‌تر ارزیابی شده است. این شاخص برای سال ۱۴۰۰ مقدار ۶/۱۶، سال ۱۳۹۹ مقدار ۶/۳۰ و سال ۱۳۹۸، مقدار ۶/۰۳ محاسبه شده است. به عبارتی، روند آن در چند سال اخیر تا آخر سال ۱۴۰۱ به سمت نامناسب‌تر شدن رفته و برای سال ۱۴۰۲ با تغییر روند مواجه شده است.
- ۲ بیشترین تغییر در نماگرهای هفت‌گانه شاخص امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به سال‌های گذشته در نماگرهای «عملکرد دولت»، «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» و «ثبات و پیش‌بینی‌پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی» مشاهده می‌شود که نسبت به سایر نماگرها بیشتر به سمت مناسب شدن حرکت کرده‌اند. به نظر می‌رسد برخی تغییر رویه‌های اجرایی دولت، کنترل نوسانات در برخی بازارها و البته مناسب شدن روند بررسی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری ماهیانه در سال ۱۴۰۲، منجر به بهبود نسبی میانگین شاخص امنیت سرمایه‌گذاری سالانه سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ شده است.
- ۳ در سال ۱۴۰۲، سه مؤلفه زیر به ترتیب به‌عنوان نامناسب‌ترین مؤلفه از منظر مشارکت‌کنندگان در پایش‌های سال ۱۴۰۲ شناخته شده‌اند که عبارتند از: مؤلفه «حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیّت ۷/۸۳، مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» با کمیّت ۷/۶۵ و مؤلفه «ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی» با کمیّت ۷/۵۲ در حالی که برای سال ۱۴۰۱، مؤلفه‌های زیر به ترتیب در جایگاه سه مؤلفه نامناسب قرار گرفته بودند که عبارتند از: «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» با کمیّت ۸/۷۸ و مؤلفه «میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» با کمیّت ۸/۳۴ و در نهایت مؤلفه «عمل مسئولان استانی و محلی به وعده‌های اقتصادی داده شده» با کمیّت ۸/۲۰. نکته قابل توجه قرار گرفتن مؤلفه میزان «حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری» در جایگاه نامناسب‌ترین مؤلفه بسیار و مهم است که از منظر تصمیم‌گیران امر، باید بررسی شود که چرا فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در پایش‌های سال ۱۴۰۲، میزان حمایت مسئولان استانی از داوطلبان سرمایه‌گذاری را قابل توجه و مناسب تشخیص نداده‌اند که در نهایت منجر به ارزیابی نامناسب ایشان از این مؤلفه شده است.
- ۴ همچنان همانند سال‌های گذشته مجدداً مؤلفه «عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده» و همین‌طور برای اولین بار مؤلفه «ثبات یا قابل پیش‌بینی بودن تصمیمات مسئولان استانی یا محلی» جزء نامناسب‌ترین و بدترین ارزیابی‌ها در میان همه مؤلفه‌ها بوده‌اند. لذا بیان این نکته ضروری است که مسئولان کشوری و استانی، برای جلب بیشتر اعتماد مردم و ارتقای امنیت سرمایه‌گذاری در کشور و نیز استان خود، در عمل به وعده‌ها همت بیشتری به خرج داده و در صورتی که احتمال تحقق وعده‌ای را اندک می‌دانند از اعلام آن اجتناب ورزند. به عبارت دیگر، این ارزیابی‌ها نشان‌دهنده حساسیت و توجه بسیار بالای فعالان کسب و کار مشارکت‌کننده در پایش امنیت سرمایه‌گذاری نسبت به صحبت‌ها و وعده‌های داده شده توسط مسئولان کشور و اثرگذاری بسیار بالای صحبت‌های مسئولان و نوع تصمیمات آنها در فضای کلی امنیت سرمایه‌گذاری است.
- ۵ در میان نماگرهای بررسی شده برای سال ۱۴۰۲، به ترتیب وضعیت نماگر «عملکرد دولت» و نماگر «ثبات اقتصاد کلان» و سپس نماگر «تعریف و تضمین حقوق مالکیت» هر چند هر سه نماگر نسبت به سال ۱۴۰۱ مناسب‌تر شده اند لیکن برای سال ۱۴۰۲ نسبت به سایر نماگرها به‌طور معناداری نامناسب‌ترین ارزیابی را داشته‌اند و از طرفی نماگر «مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض» مناسب‌ترین ارزیابی را به خود اختصاص داده‌اند.
- ۶ علاوه بر تأثیر مستقیم مؤلفه‌های آماری «ثبات اقتصاد کلان» که در این تحقیق سنجش شده‌اند، تأثیر غیرمستقیم آن در مؤلفه‌های پیمایشی شاخص امنیت سرمایه‌گذاری نیز مشهود است. تغییرات این مؤلفه‌ها که عمدتاً ماهیت نهادی دارند و مرتبط با زیرساخت‌های

فرهنگی، اجتماعی و حقوقی هستند در بلندمدت معنادار و قابل توجه خواهند بود و به نظر می‌رسد که تغییرات اندک در بازه زمانی کوتاه‌مدت یک‌ساله، می‌تواند ناشی از تغییر نگرش و ذهنیت فعالان اقتصادی در خصوص آن باشد.

۷ بررسی نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که برای سال ۱۴۰۲، نامناسب‌ترین حوزه کاری مربوط به حوزه کاری «ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)» و حوزه کاری «زراعت، باغداری و جنگل‌داری» هر دو با کمیّت ۶/۱۹ بوده است. در حالی که برای سال ۱۴۰۱، نامناسب‌ترین حوزه کاری مربوط به حوزه کاری «نفت خام و گاز طبیعی، تأمین آب و برق و گاز» با کمیّت ۷/۴۰ بود؛ برای سال ۱۴۰۰، «حوزه کاری ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)» با کمیّت ۶/۸۴، نامناسب‌ترین حوزه کاری ارزیابی شده بود. به عبارتی، از نظر شاخص‌های امنیت سرمایه‌گذاری، وضعیت مؤلفه‌ها از نظر فعالان حوزه‌های کاری مربوطه در سال‌های مورد اشاره نامناسب‌ترین وضعیت را نسبت به سایر موارد داشته‌اند. لذا باید در این حوزه‌های کاری، ضمن بررسی بیشتر، موارد در خصوص رفع موانع و مشکلات مربوطه اولویت رفع موانع امنیت سرمایه‌گذاری به خصوص در مواردی که به زیرساخت‌های مربوطه (تأمین آب و برق و گاز) وابسته است حتماً مورد توجه تصمیم‌گیران قرار گیرد.

۸ از مهم‌ترین یافته‌های این تحقیق آن است که برای سالیان مختلف فعالان حاضر در حوزه کاری «ارتباطات و توزیع (حمل و نقل، انبارداری، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی)» همواره نامناسب‌ترین وضعیت را از شاخص پایش امنیت سرمایه‌گذاری از خود نشان داده‌اند. لذا لازم و ضروری است که مسئولان امر، چرایی مشکلات فعالان این حوزه کاری را به دقت مورد بررسی قرار داده و نسبت به رفع آنها اقدام کنند

جدول ۱ پیوست. تعداد پرسش‌نامه‌های قابل قبول در مطالعه‌های مختلف امنیت سرمایه‌گذاری

عنوان	تعداد پرسش‌نامه‌های قابل قبول (نفر)	تعداد افزایش پرسش‌نامه‌های قابل قبول
مطالعه اول (زمستان ۱۳۹۶)	۱۲۰۷	---
مطالعه دوم (بهار ۱۳۹۷)	۲۷۵۱	۱۵۴۴
مطالعه سوم (تابستان ۱۳۹۷)	۴۸۸۷	۲۱۳۶
مطالعه چهارم (پاییز ۱۳۹۷)	۵۲۵۴	۳۶۷
مطالعه پنجم (زمستان ۱۳۹۷)	۵۶۹۴	۴۴۰
مطالعه ششم (بهار ۱۳۹۸)	۵۸۳۵	۱۴۱
مطالعه هفتم (تابستان ۱۳۹۸)	۶۷۲۷	۸۹۲
مطالعه هشتم (پاییز ۱۳۹۸)	۳۸۰۱	-۲۹۲۶
مطالعه نهم (زمستان ۱۳۹۸)	۹۶۸۳	۵۸۸۲
مطالعه دهم (بهار ۱۳۹۹)	۶۸۸۴	-۲۷۹۹
مطالعه یازدهم (تابستان ۱۳۹۹)	۷۷۹۵	۹۱۱
مطالعه دوازدهم (پاییز ۱۳۹۹)	۷۷۱۲	-۸۳
مطالعه سیزدهم (زمستان ۱۳۹۹)	۸۱۰۴	۳۹۲
مطالعه چهاردهم (بهار ۱۴۰۰)	۷۸۲۷	-۲۷۷
مطالعه پانزدهم (تابستان ۱۴۰۰)	۸۶۰۲	۷۷۵
مطالعه شانزدهم (پاییز ۱۴۰۰)	۶۷۱۵	-۱۸۸۷
مطالعه هفدهم (زمستان ۱۴۰۰)	۸۳۴۲	۱۶۲۷
مطالعه هجدهم (بهار ۱۴۰۱)	۶۱۳۲	-۲۲۱۰
مطالعه نوزدهم (تابستان ۱۴۰۱)	۸۷۶	-۵۲۵۶
مطالعه بیستم (پاییز ۱۴۰۱)	۳۰۵۲	۲۱۷۶
مطالعه بیست و یکم (زمستان ۱۴۰۱)	۳۶۹۴	۶۴۲
مطالعه بیست و دوم (بهار ۱۴۰۲)	۵۶۲۲	۱۹۲۸
مطالعه بیست و سوم (تابستان ۱۴۰۲)	۷۸۱۲	۲۱۹۰
مطالعه بیست و چهارم (پاییز ۱۴۰۲)	۸۶۰۸	۷۹۵
مطالعه بیست و پنجم (زمستان ۱۴۰۲)	۸۸۶۷	۲۶۰

شاخص ملی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران شامل ۷ نماگر و ۳۸ مؤلفه (۱۷ مؤلفه آماری و ۲۱ مؤلفه پیمایشی) به شرح زیر است:

■ نماگر ۱. تعریف و تضمین حقوق مالکیت (۷ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۴ آماری):

- ۱ اعتماد به دستگاه قضایی برای احقاق به موقع و منصفانه حق در دعاوی تجاری و مالی (مؤلفه پیمایشی)،
- ۲ سرعت عمل و تعهد مراجع انتظامی (پلیس) در رسیدگی به شکایت فعالان اقتصادی (مؤلفه پیمایشی)،
- ۳ تخصصی بودن رسیدگی به دعاوی تجاری در مراجع قضایی (مؤلفه پیمایشی)،
- ۴ اجرای کامل و به موقع احکام مراجع قضایی (مؤلفه آماری)،

۵ رسیدگی به اختلافات تجاری از طریق داوری (مؤلفه آماری)،

۶ نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی) (مؤلفه آماری)،

۷ میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز) (مؤلفه آماری).

■ **نماگر ۲. ثبات اقتصاد کلان (۳ مؤلفه: ۱ پیمایشی و ۲ آماری):**

۱ ثبات قیمت مواد اولیه (مؤلفه پیمایشی)،

۲ ثبات شاخص تورم مصرف کننده (مؤلفه آماری)،

۳ ثبات نرخ ارز (مؤلفه آماری).

■ **نماگر ۳. ثبات و پیش‌بینی پذیری مقررات و رویه‌های اجرایی (۴ مؤلفه: ۳ پیمایشی و ۱ آماری):**

۱ ثبات یا پیش‌بینی پذیری قوانین و مقررات (مصوبه مجلس یا هیئت دولت یا وزرا) (مؤلفه پیمایشی)،

۲ ثبات یا پیش‌بینی پذیری رویه‌های اجرایی (تصمیمات مسئولان استانی یا محلی) (مؤلفه پیمایشی)،

۳ روشن و غیرقابل تفسیر بودن قوانین و مقررات ناظر به کسب و کار (مؤلفه پیمایشی)،

۴ ثبات مسئولان استانی (مؤلفه آماری).

■ **نماگر ۴. شفافیت و سلامت اداری (۴ مؤلفه: ۴ پیمایشی):**

۱ توزیع کالای قاچاق به ضرر بخشی از فعالان اقتصادی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،

۲ دسترسی آزاد و عمومی به اطلاعات و تصمیم‌های مسئولان (مؤلفه پیمایشی)،

۳ میزان شیوع رشوه در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،

۴ اعمال نفوذ و تبانی در معاملات حکومتی (مؤلفه پیمایشی).

■ **نماگر ۵. فرهنگ وفای به عهد و صداقت و درستی (۹ مؤلفه: ۵ پیمایشی و ۴ آماری):**

۱ وجود کلاهبرداری یا تقلب در بازار (مؤلفه پیمایشی)،

۲ میزان وفای به عهد در اجرای قرارداد کتبی یا شفاهی در بازار (مؤلفه پیمایشی)،

۳ وفای به عهد در اجرای قراردادهای توسط دولت (مؤلفه پیمایشی)،

۴ عمل مسئولان ملی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،

۵ عمل مسئولان محلی به وعده‌های داده شده (مؤلفه پیمایشی)،

۶ تعداد پرونده‌های خیانت در امانت (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

۷ تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

۸ درصد چک‌های برگشتی (مؤلفه آماری)،

۹ تعداد پرونده‌های کلاهبرداری (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری).

■ **نماگر ۶. مصونیت جان و مال شهروندان از تعرض (۸ مؤلفه: ۲ پیمایشی و ۶ آماری):**

۱ سرقت مالی (پول نقد، کالا، تجهیزات و ماشین‌آلات) (مؤلفه پیمایشی)،

۲ سرقت یا استفاده غیرمجاز از علائم تجاری یا مالکیت معنوی (مؤلفه پیمایشی)،

۳ سرقت مستوجب تعزیر (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

۴ تصرف عدوان (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

۵ مزاحمت ملکی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،

- ۶ ضرب و جرح عمدی (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
- ۷ تعداد تصادف منجر به فوت یا جرح (به‌ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت) (مؤلفه آماری)،
- ۸ ضریب نفوذ بیمه (مؤلفه آماری).

■ نماگر ۷. عملکرد دولت (۳ مؤلفه پیمایشی):

- ۱ سهولت احقاق حقوق قانونی شهروندان در ادارات (مؤلفه پیمایشی)،
- ۲ اختلال در کسب و کار بر اثر تحریم‌های جدید خارجی (مؤلفه پیمایشی)،
- ۳ حمایت و همراهی واقعی مقامات استانی از داوطلبان سرمایه‌گذار (مؤلفه پیمایشی).

منابع و مأخذ

- [۱] بیمه مرکزی ایران، سالنامه آماری صنعت بیمه، سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱.
- [۲] حسین زاده بحرینی، محمدحسین و سیدسعید، ملک‌السادات. «موانع نهادی سرمایه‌گذاری و کسب و کار در ایران»، پژوهش‌نامه بازرگانی، تابستان ۱۳۹۰، دوره ۱۵، ش ۵۹.
- [۳] دستوتو، هراندو. راز سرمایه: چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟ ترجمه فریدون تفضلی، تهران، نشر نی، ۱۳۸۶.
- [۴] سیاح، سیدامیر و دیگران. «سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران: چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نماگرها (ویرایش اول)»، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۵۸۵۲، اردیبهشت ماه ۱۳۹۷.
- [۵] مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، ۱۴۰۱.
- [۶] مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱.
- [۷] گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفند ماه ۱۴۰۱.
- [۸] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۸ بهار ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۸۸۳۲، اسفند ماه ۱۴۰۱.
- [۹] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۱۹ تابستان ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۱۷۰، فروردین ماه ۱۴۰۲.
- [۱۰] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۰ پاییز ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۲۵، شهریور ماه ۱۴۰۲.
- [۱۱] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۱ زمستان ۱۴۰۱» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۲۶۳، شهریور ماه ۱۴۰۲.
- [۱۲] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۲ بهار ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۳۶۶، آبان ماه ۱۴۰۲.
- [۱۳] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۳ تابستان ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۶۳۵، اسفند ماه ۱۴۰۲.
- [۱۴] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۴ پاییز ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۱۹۸۸۹، فروردین ماه ۱۴۰۳.
- [۱۵] تهرانی، ایمان و قنبری، امین. «گزارش پایش امنیت سرمایه‌گذاری ۲۵ زمستان ۱۴۰۲» به تفکیک استان‌ها و حوزه‌های کاری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی)، شماره مسلسل ۲۰۰۳۵، تیر ماه ۱۴۰۳.
- [۱۶] مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه، سالنامه عمومی قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱.
- [۱۷] مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه (معاونت آمار و اطلاعات)، سالنامه آماری قوه قضائیه، سال‌های ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱.
- [۱۸] گزارش عملکرد واحدهای قضایی، مرکز آمار و اطلاعات قوه قضائیه، معاونت آمار و اطلاعات، اسفند ماه ۱۴۰۱.
- [۱۹] مرکز آمار ایران، گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان و فصول سال ۱۴۰۲.

گزیده سیاستی

در حالی که در سال ۱۴۰۱ شاخص امنیت سرمایه‌گذاری با کمیت ۶/۵۶ محاسبه شده بود، در سال ۱۴۰۲ به دلیل کنترل متغیرهای کلان و مساعد شدن ارزیابی فعالان کسب‌وکار از برخی مؤلفه‌های پیمایشی، مقدار شاخص امنیت سرمایه‌گذاری بهبود یافته و به ۵/۷۰ رسید که در پنج سال اخیر بهترین مقدار بوده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir